

VÄNERSBORGS SÖNERS
GILLES

ÅRSSKRIFT

1976

Fyrtiofemte årgången

Drottning-romansen på Skräcklan eller Vänersborg — ett stavfel?

Uppgiften att söka härleda namnet Vänersborg förefaller ganska enkel — också för en amatör inom ämnet ortsnamnsforskning. Staden ligger ju vid sjön *Vänern*, och redan vid dess grundläggning anlades befästningsverk här, varför staden således blev en *borg*. Sammanhang-
et tycks helt klart; andra tolkningar vill man inte gärna tro på.

Men man skall aldrig vara för säker.

I den dåtida ledande lokala avisan "Tidning för Wenersborgs Stad och Län" publicerades under januari och februari 1850 en följetong i 15 avsnitt, där det ges en helt annan förklaring till stadsnamnets ursprung. Författaren till följetongen leder i bevis att historien bakom stadens tillblivelse och placering i geografin är mycket mer romantisk än vad den vanliga, krassa tolkningen låter ana. Namnet Vänersborg är helt enkelt en feltolkning, ett missförstånd, eller ett banalt stavfel — brutalt uttryckt. Följetongsförfattaren hävdar att det inte alls handlar om något samband med Vänern; istället är det kärleksgudinnan Venus som gett staden dess namn! Men Venus i omskrivningen Véneris, varför stadens rätta namn således skall vara *Venerisburg*.

Följetongen för drygt 125 år sedan i "Tidning för Wenersborgs Stad och Län" hade rubriken "*Ramnes bragd, eller Orsaken till namnet Wenersborg*". Enligt tidens sed framträdde författaren under pseudonym och kallade sig "Okänd". Och okänd tycks han vara alltför, eftersom de försök som gjorts att röja det rätta namnet slagit slint. Vissa indikationer tyder dock på att "Okänd" kan vara identisk med en på den tiden mycket flitig författare av historiska skildringar, *Gustav Henrik Mellin* (1803-1876). Den teorin har bl a fil dr Sven Stolpe, som tillfrågats i ärendet. "Ramnes bragd" röjer en god lokalkännedom, vilket kan tala till Mellins fördel. Denne var nämligen uppväxt i Tun i Västergötland, där fadern (Abraham Mellin) var kyrkoherde. G H Mellin har bl a publicerat en del historiska västgötaskildringar, exempelvis samlingen "Blomman på Kinnekulle"

1826. Han betecknas som en av landets på sin tid mest verksamma och populära författare och fick inte mindre än tre gånger Svenska akademiens pris.

Handlingen i "Ramnes bragd" tilldrar sig dygnet kring stadens egentliga födelse, d v s då beslutet antas ha fattats att staden Vänersborg skulle grundas. Tidpunkten var, enligt författarens mening, mitten av juli månad 1641. Just de dagarna besökte drottning Kristina bygden i avsikt att utse platsen där den stad skulle ligga, som skulle bli Vänerns sydligaste hamn och samtidigt gränsbefästning mot Norge och Danmark. Samtidigt var denna nya stad avsedd att ersätta Brätte vid sydändan av Vassbotten.

Naturligtvis finns uppenbara brister, beträffande den historiska exaktheten i följetongsromanen. Det har inte gått att belägga påståendet att drottningen var på resa i de här bygderna just då. Vid denna tid var hon endast 14 år och förmyndarregeringen fungerade fortfarande, liksom några år ytterligare. Författaren har utnyttjat sin rätt att göra en romantisk historia av berättelsen. Det blir t ex en dramatisk övergång av Göta älv vid Malöga, där Kristina i sista stund räddas från att drunkna av en ung officer, Ramne Elofsson från Ramneröd. Dramat utvecklas till en romans och den flickunga drottningen anmodar Ramne att bli ciceron då hon senare rider ut i Huvudnäs utmarker för att där utse platsen för den nya staden. Under den ritten lockar hon Ramne att berätta hur han i slaget vid Lützen sökte skydda Gustav II Adolf, men istället blev vittne till kungens död.

Stundens stämning — där ute på Udden i Vänern, kanske ungefär på nuvarande Skräcklan — och omständigheterna i övrigt gav drottningen impulsen att utbrista:

-Denna plats behagar mig, varför jag beslutat att den nya staden skall anläggas här. Dess namn skall vara Wenerisburg!

Så påstår åtminstone signaturen "Okänd" att det gick till. Och han säger vidare att det bara var Ramne, av alla de församlade, som uppfattade att staden *inte* skulle uppkallas efter Vänern. Författaren vill understryka att Amor assisterade Venus-Véneris på ett effektivt sätt; endast Kristina och Ramne hörde dock när det "sa klick"...

Den här kuriösa historien har nu kommit i dagen tack vare bibliotekarie Wilhelm Ängemark på Vänersborgs museum. Han "upptäckte" följetongen för en tid sedan och erbjöd den åt Vänersborgs Söners

Gilles årsskrift. Wilhelm Ängemark har också svarat för manuskriptets utskrift från originalets frakturstil i de avsnitt som här återges.

Drottning Kristina - stadens grundläggare

Men innan vi går in i de diktade händelser som förläggs till trakten kring nuvarande Vänersborg dagarna kring den 15 juli 1641 kan det vara på sin plats med en s k bakgrund. Vid den här tiden existerade fortfarande staden Brätte — var ruinerna efter denna

1500-talsstad finns torde vara väl bekant—men det stod redan klart att staden skulle överges. Dess invånare fick finna sig i att bli utlokaliserade till den blivande nya staden vid Vänerns södra ända. Orsakerna till Brättes upphörande som stad var många, bl a hade den härjats under fientliga anfall. Viktigare torde ha varit att hamnmöjligheterna ansågs allt för begränsade med hänsyn till det handelsstrategiska läget. Omlastning måste här ske av allt det gods av olika slag som skeppades från Värmland bl a och som skulle vidare ner till Göteborg—d v s dåvarande Nya Lödöse. Landtransporterna gick via Edsvägen från Vassbotten ner till söder om Trollhättefallen.

Det var ingen ny tanke att ersätta Brätte med en lämpligare belägen hamnstad; redan Gustav Vasa hade faktiskt diskuterat ett sådant förslag med dåvarande markägaren Svante Sture. Således var saken aktuell åtminstone under 1560-talet och även några av de följande kungarna hade aktualiserat stadsflyttningen, då det med tiden visade sig bli allt mer angeläget att etablera en fungerande fästning mot Danmark och Norge. Denna befästa stad var utsedd att förläggas till platsen för Huvudnäs gods, där man ämnade bygga "ett fort, varmed man kan åtskilja Danmark och Norge". Huvudnäs' sätesgård låg cirka 4 km norrut från Brätte och nästan just där det forna landeriet Fredriksberg ligger.

Gustav Vasa var således klar med sitt val av stadsområde 80 år innan dess att Gustav II Adolfs dotter enligt följetongen fattade sitt beslut. Då förhandlingar fördes under 1630-talet ägdes Huvudnäs av Kristina Bielke, änka efter stormannen Karl Banér. Axel Oxenstierna inspekterade området vid Huvudnäs 1639 och förordade starkt ett markbyte mellan Kronan och Kristina Bielke, så att man fick den eftertraktade marken och kunde flytta Brätte. Som kompensation för Huvudnäs fick Kristina Bielke ett område i Örbyhus. Den handling som redogör för denna transaktion är daterad 15 april 1641!

Trots att det formellt rörde sig om en flyttning av Brätte tycks det aldrig ifrågasatts att det befintliga stadsnamnet skulle följa med till det nya läget. Inte heller tycks det ha varit aktuellt att nyttja det nya områdets namn, d v s Huvudnäs, för den nya stadsbildningen. Inte i några bevarade akter finns uppgift om hur staden fick namnet Vänersborg. Det påstår åtminstone de forskare som undersökt förhållandena. I det aktstycke i vilket drottning Kristina i 23 punkter

drar upp staden Vänersborgs privilegier, konstateras bara att hon låtit kalla staden "Wennersborgh". Privilegiebrevet är daterat 1 februari 1644 — således drygt tre år efter det att hon, enligt romanen från 1850, skulle ha använt benämningen — Wenerisburg.

Men nu från petimeterattityden^{***} till den svepande handlingen i pseudonymen Okänds berättelse om Ramnes bragd, eller Orsaken till namnet Wenersborg. Berättelse, förresten. Författaren karakteriserar detta sitt verk som en "historisk-romantisk teckning". Följetongen inleds med ett kort förord, och efter denna introduktion — som här återges i sin helhet — vidtar kapitel 1.

Ramnes Bragd
eller
Orsaken till namnet Wenersborg
(Historisk-romantisk teckning af Okänd)

I den tiden vår berättelse kommer att omnämna, war en stad här i Sverige, som hette Brätte, men så obetydlig medan han ännu fanns, att han nästan glömdes innan han hunnit förswinna. Ingen bör undra, att sedan twenne århundraden äro inräknade i ewighetens skattkammare, endast en grafsten är minnesmärket, såwål öfwer den döde han betäcker, som den förintade staden. Tro mig, läsare, detta märke är ej utan sina betydelsefulla läror, och den fordne konungaskalden Davids ord, huru allt är förgängligt här på jorden, skall du smärtsamt här finna förtydligade af tidens och glömskans trüget tärande samarbete. Om under färden från Wenersborg till Uddewalla du will göra dig förwisad hwarest tystnadens stad war belägen, då Brätte ännu sträckte sina gator åt norr och söder, så kan du genom wagnsfönstret se wården till wenster om wägen, en half mil från det förstnämnda stället, i de ännu så kallade Brätte-hagar.

Brätte låg inklämt mellan berg och dalar wid Wassbottens sydligaste ända. Inwånarne, som funno huru stor fördel det skulle bringa, att flytta längre norr ut, der sjöns watten genom en osegelbar bäck inströmmade i Waenarn, hade med ansökningar om hjelp till jord-inköp beswärat den milda Drottning Christina. Känslig för allt, rördes hon af det fattiga folkets böner, och hon beslutade derföre, att

om billig öfwerenskommelse kunde träffas med egarinnan af Nygård och Hufwudnäs, skulle dessa ställen inköpas. Sjelf wille hon sommaren 1641 se belägenheten och dömma huruwida Skräcklas-udde, som på westra sidan sköljes af Waenern och på östra af Götha-elf, wore för stadens anläggande en mera passande lokal, då hon wille inköpa hemmanen som skänk till bebyggarne af dessa nya tomteplatser. Men hwad den blifwande staden skulle heta, wisse hon och ingen annan;

Stenlagd gata i Brätte. Foto W. Ångermärk 1969. Vänersborgs museum.

slumpen gaf dock nu, som mången gång, namnet, och derföre är sagan om Ramnes bragd ett kärt minne i Ramnes bygd.

Innan wi ingå på berättelsens egentliga bana, torde det ej wara öfwerflödigt att fästa läsarens uppmärksamhet på de olika stafnings-sätten af namnet Wenersborg. Alla tider hafwa sina moder och på 1600-talet affekterades att i tal och swar inblanda så mycket af de Romares språk som möjligt, likasom nu sker med fransyskan. Få funnos, som deri kunde mäta sig med den lärda Drottning Christina, hwilken med lika lätthet talade latin som fäderneslandets språk. Då hon befallde att staden skulle heta Venerisburg, war det ej möjligt, att

af namnets uttal sluta till dess ursprung; man trodde allmänt, att staden kallades efter sjön Waenern, derföre skrefs namnet Waeneris-burg på den tiden med ae; senare antogs det i min tanka rätta stafningssättet med enkelt e, som häntyder att staden ej fått namnet efter sjön Wänern, utan efter kärleksgudinnan Venus.

Det Nygård, som här nämnes, bör ej förblandas med det nuvarande vid foten af Hunneberg. Exercis-platsen Nygårdsängen har ännu

Källare i Brätte. Foto W. Ångemark 1969. Vänersborgs museum.

bibehållit namnet af hwad den fordom verkligen war, äng till herregården Nygård, hwilken war belägen i trakten der nu pastors-bostället Wassända är uppbyggt.

1.

Den goda fru Karin Lilljehöök af Nygård och Hufwudnäs hade på flera år i sin fredliga boning icke haft så mycket bestyr med panelernas bonande, golfwens skurande och silfrets ordnande som nu, då hon wäntade Hennes Maj:t Drottning Christina, hwars önskade och efterlängtrade besök blifwit utsatt till den 15:de Juli 1641.

Fru Karin, som för få år tillbaka varit hoffröken hos Drottningen, bar, enligt den tidens bruk, ännu hjertesorgen under sorgedräkten efter sig salig herre, herr Erik Lilljehöök, ehuru redan twenne år woro förflutna sedan döden skördade hans lif på ärans fält. Hwad hon lidit under sin ensamhet, då hwarje småsak påminde om den bortgångne, ligger utom området för denna enkla berättelse; men de ständiga påminnelserna af hennes förlust i förening med herr Elofs råd, wore orskerna som bestämde henne att fly dessa sorgligt kära ställen, för att än en gång åter kunna skänka sig tröstad och glad åt werlden.

Som följetongsförfattaren själv påpekar skall det Nygård som förekommer i berättelsen inte förväxlas med egendomen Nygård i Västra Tunhem. Det Nygård det här gäller har anknytning till Västgöta-Dals regementes gamla excercisplats Nygårdsängen — det är således området kring Nabbensberg och det tidigare tegelbruket. Nygård var kronoegendom, då gården brändes under det s k Nordiska sjuårskriget under 1560-talet. Vid mitten av 1550-talet ägdes för övrigt såväl Nygård som Huvudnäs av Svante Sture. Nygård blev aldrig återuppbyggt, men godsets namn har gått vidare under seklerna genom kampementsplatsen Nygårdsängen, som först under 1860-talet ersattes av den ur många synpunkter lämpligare övningsplatsen på Grunnebo hed.

Den Karin Lilljehöök, som vi möter som husfru på Nygård, är otvivelaktigt en helt påhittad person. Samma gäller hennes framlidne make, krigsmannen Erik Lilljehöök. Ingen av dessa båda återfinns vare sig i släktförteckningar över adelsätter eller i militära rullor. Däremot förekommer åtskilliga Lilliehöökar just i de här bygderna, bl a satt en Lilliehöök som herre till Velande gård och även på Frugården i Vänersnäs har Lilliehöökar varit bosatta.

Stilriktigt nog står vare sig romanens huvudperson, junkern Ramne Elofsson, eller hans far Elof Ramnesson från Ramneröd, att finna i den historiska verklighetens källor. Ramneröd är sannolikt det Ramnered som återfinns på nutida kartor, d v s i trakten av Öxnered. Detta Ramneröd var ett skattehemman och från slutet av 1500-talet boställe för knektar eller underofficerare.

Fru Karin hade till gästbudets ordnande såsom hjälpare inbjudit sin aflide mans vän och fosterbroder, den wälborne herr Elof Ramnesson på Ramneröd och hans son, den sköne, modige

fahndragaren, som war hemkommen från Tyskland, der han war anställd wid Kongl. Götha-Dahls (nu Westgötha-Dahls) Regemente, emedan en blessyr genom högra axeln gjort honom oförmögen att på någon tid bruka swärdet. Den unga junkern war nu nästan återställd och längtade att åter utbyta hemmets lugn mot lägreets buller. Fader och son woro så bekanta på stället, som om de warit bosatta der, och ingen, från husmodern till det ringaste tjenstehjon, ansågo dem som främmande. Herr Elofs driftighet i hushållsbestyr togs på det högsta i anspråk under tillredelserna för det höga främmandets emottagande och med fjeskande ifwer snodde han kring i gården från loften ned i källaren, der hans egentliga bryderi låg begrafwet, ty öl skulle omtappas. Pontae Malvasir och andra viner fyllas på krus, med ett ord, de wäntade troddes wara törstiga, som alla woro på den tiden: betänk då hwilken skymf för wärdinnan, för honom som vice wärd, om Drottningens hofstat skulle få minsta skäl till klander eller orsak att finna sig missbelåtna.

På Nygård rustas det således inför drottningbesöket. Logarna kläddes med lön och iordningställdes till logement åt de soldater som drottningen hade i sitt följe. Det hade varit naturligt att det höga sällskapet tagit in hos borgmästaren i Brätte, men då fru Karin på Nygård varit drottningens hovfröken ansågs hon bättre skickad än borgmästarinnan Anna i Brätte att ta emot drottningen.

Ramne biträdde sin far Elof när det gällde att rusta. Både far och son hade deltagit i krigen — Elof bl a i polska kriget med Karl X Gustav och Ramne hade stridit under Gustav II Adolf redan som 15-åring.

Under gästabuds-tillredelserna anförtröddes Ramne den wigtiga befattningen att montera stall och rustkammare; han upplånade alla dugliga gewär och klippare i hela trakten, för att begagnas, då Drottningen med sitt hof skulle bese egorna och utwisa stället för den blifwande staden. Som en hwila från det tråkiga springet inomgårds, ansåg han willebrådet anskaffande, och mången and, mången hare, fällde av honom woro nu i fru Karins köttkällare tysta wittnen om hans skicklighet att sköta sin bössa. En dag återkom han, bärande en råbock på sin wäldiga skuldra, den han skjutit långt borta i madorna wid Grönwik. Den gamle Elof blef wid åsynen af denna trofé betagen

af en så ytterlig glädje, att han utropade: "Du är mig lika välkommen nu, som när jag första gången tog dig i mina armar; ty hwad annat, än en sådan stek, kunde man wäl framsätta för den nådiga Drottningen, hwilket hon ansåge som läckert!"— och i öfverswallningen af sin förtjusning kysste han såwät älskad son, som efterlängtdadt willebråd.

Ramne war storwäxt, hyn brun, hållningen rak men ledig, wittnade att krig war hans yrke, det mest ansedda på den tiden; allwar och godhet, strålade utur de blå ögonen, högt uppwridna mustascher och ett långt pipskägg gåfwo hans ädla drag en omisskännlig likhet med den aflidne konungens.

Man har påstått, att de bättre klasserne af Italiens folk skall i allmänhet wara de bildskönaste menniskor som nu finnas på jorden. Askådandet af äldre och nyare konstnärers mästerwerk tros wara den inwerkande orsaken till slägtets förskönande. Nästan sådant war förhållandet under konung Gustaf Adolf den andres tid, fastän icke det kroppsliga, utan inbillningen, själens öga, såg honom, om hwilken det öfwerallt endast talades med uteslutande af all annan konwersation; hans utseende beskrefs, hans bedrifter rosades, och ingen, ware sig Lutheran eller katolik, kunde neka honom förtjensten af tillnamnet den store. Dessa ständiga anspeglingar rörde känsliga qwinnohjertan, hwilka med oblandad beundran jemt fästade tanken på Hjelten, och gjorde att mången hans afbild fostrades på ställen, der han aldrig personligen wisat sig. Detta är det enda skäl jag kan förebära till likheten emellan den store Konungen och Ramne. Alla som sågo den sistnämnde betogos af denna likhet, en allmän wälwilja mötte honom hwarhelst han färdades, och den unga Drottningen fann, som berättelsens gång skall utveckla, ett serdeles behag för den glade fahndragaren, ty äfwen i detta fall liknade han Gustaf Adolf, att han mellan farorna och stridens allwar kunde skämtande bland de sköna dansa så lätt som trots någon.

Under några dygns otålig väntan på drottningens ankomst bidrog Ramne till att fylla förråden med färskt vilt på gården. En rapportkarl hade sänts från Nygård till Grästorp med uppgift att vid drottningens ankomst dit omedelbart rida tillbaka till Nygård med beskedet.

Och så skildras i de följande avsnitten ankomsten till Forstena, där Kristina övernattade hos fältmarskalk Lennart Torstensson, för att

dagen efter ta vägen över Gäddebäcks färja till Nygård. Från Nygård sändes bud till Brätte att majestätet var att vänta följande dag. Borgmästaren och prosten skulle i sällskap med folk från Nygård möta upp vid färjeläget och ta emot drottningen.

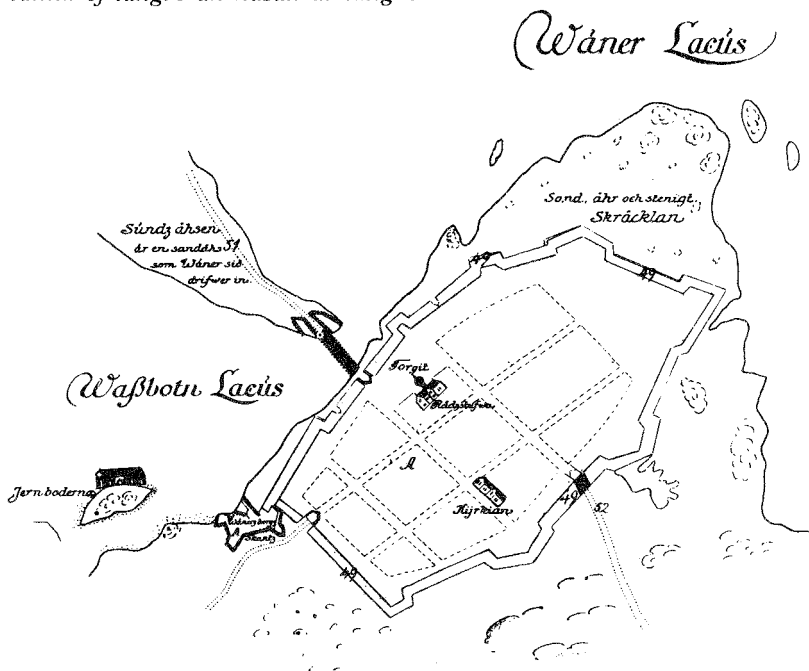
I kapitel 3 inträffar den dramatiska händelsen som blev Ramnes bragd:

2.

Wäntan, denna plåga för menniskonaturen, hade redan i flera dagar hemsökt Nygårds invånare, allt var redan ordnad på bästa sätt, men den utskickade, som skulle, wid Drottningens ankomst till Grästorp, genast skynda att hemföra budet om hennes annalkande, hade ej ännu återkommit. Fru Karins bemödande att synas lugn behöfde all den kraft hennes stilla, eftertänksamma sinne erbjöd henne, men den i hjertat gömda oron kunde hon ej helt och hållet bekämpa, hon sökte ömsom förströelse i de husmoderliga bestyrens mångfald, ibland bjöd hon till att skingra sina bekymmer i samtal med den gamle herr Elof; men denne, retlig och häftig, kunde till och med i den wördade Fru Karins närvaro ej alltid kufwa sin otålighet, ehuru den ej uppenbarade sig i en så otidlig skepnad, som då han med wresighet och bannor skrubgade alla de tjenande, af hwilka ingen war fredad för beskyllningen som slarf och lättja. Hwad han slutligen wann med dessa jemna påminnelser war, att hwar och en ansåg honom som ett huskors, och att alla, som på långt håll fingo se en skymt af gubben och möjligtwis kunde fly undan, förstucko sig i gårdens många wrår och winklar, så att han merendels på egen hand fick gräla bland stallets spilt eller källarens fastager, till dess han, med ett krus öl eller dyligt måste återställa jemnwigten i sin själ. Af lefwande warelser war Ramne den, hwilken efter gubbens åsigter borde närmast deltaga i hans missbelåtenhet, och derföre tjente han wanligen som afledare, när Elofs wredes åska mullrade på Nygård. En dag fick han det infallet, att det wilda, som förwarades i källaren, kunde taga skada, och med denna nya anledning till gnat skyndade han att uppsöka Ramne. Då han efter träget letande fann sonen, började han:

"Hur tror du det går med willebrådet som du skjutit? Jo, det skämmas, så att ingen menniska kan smaka en bit deraf. Du ser att så är och så skall det i ewighet blifwa, när man har något odelt med de högt uppsatta; man skall wänta tills man blir gråhårig, om man ej är

det förut, som jag, tillade han wisligen. Men säg mig, Ramne, när du ser och wet, att harar, änder och bockar ej mera duga att släpa för räfwar, säg mig, hwarföre du ej då tar din bössa och går till skogs, att skaffa annat; det skulle jag åtminstone gjort i mina ungdomsdagar; men det är ej nu som i den gamla goda tiden: alla äro tröggörda och tänka ej längre än näsan är lång”.

Karta över Vänersborg upprättad år 1661 av Kiettil Classon Felterus. Man kan se vallgraven runt staden (49) med skansen (A) och tillfartsvägarna (51 och 52). Lantmäteristyrelsen arkiv.

”Jag frågade fru Karin just i går, swarade Ramne fogligt, om hon tror att det wilda håller sig, och erbjöd mig att skaffa annat, om det skulle behöfwas; men hon sade.....”

”Ja hon sade wäl, att det ej behöfdes, kan jag tro, afbröt gubben ifrigt, och det hade hon sagt, om intet ben wore öfrigt af alltsammans. Gå du till skogen och tag hundarne med dig, och låt mig se att du icke kommer tomhändt tillbaka; jag skall nog ensam taga emot det höga främmandet; om de komma medan du är borta, och hålla ett tal till wälkomsthelsning för den nådiga Drottningen, så att Hennes Maj:t

skall falla i förundran öfwer, att i denna aflägsna del af sitt land finna en man, som med fördel kan wisa att han tillbringat sin mesta tid wid ett lysande hof."

När gubben kom in på detta kapitel, wille han aldrig sluta, innan han berättat hela historien om sitt wistande wid Sigismunds hof till slut, hwarföre Ramne wid en ledig paus afbröt samtalet med hänwisning till fru Karin, hwad wildtet beträffade, och sedan herr Elof något lugnat sig efter den lättande utgjutelsen, skyndade han bort att traktera någon annan med sitt uppbyggliga tal. Ramne war emellertid ej sen att hemta bössa och hundar, icke i afsigt att jaga, utan för att i skogens ensamhet njuta lugnets hwila.

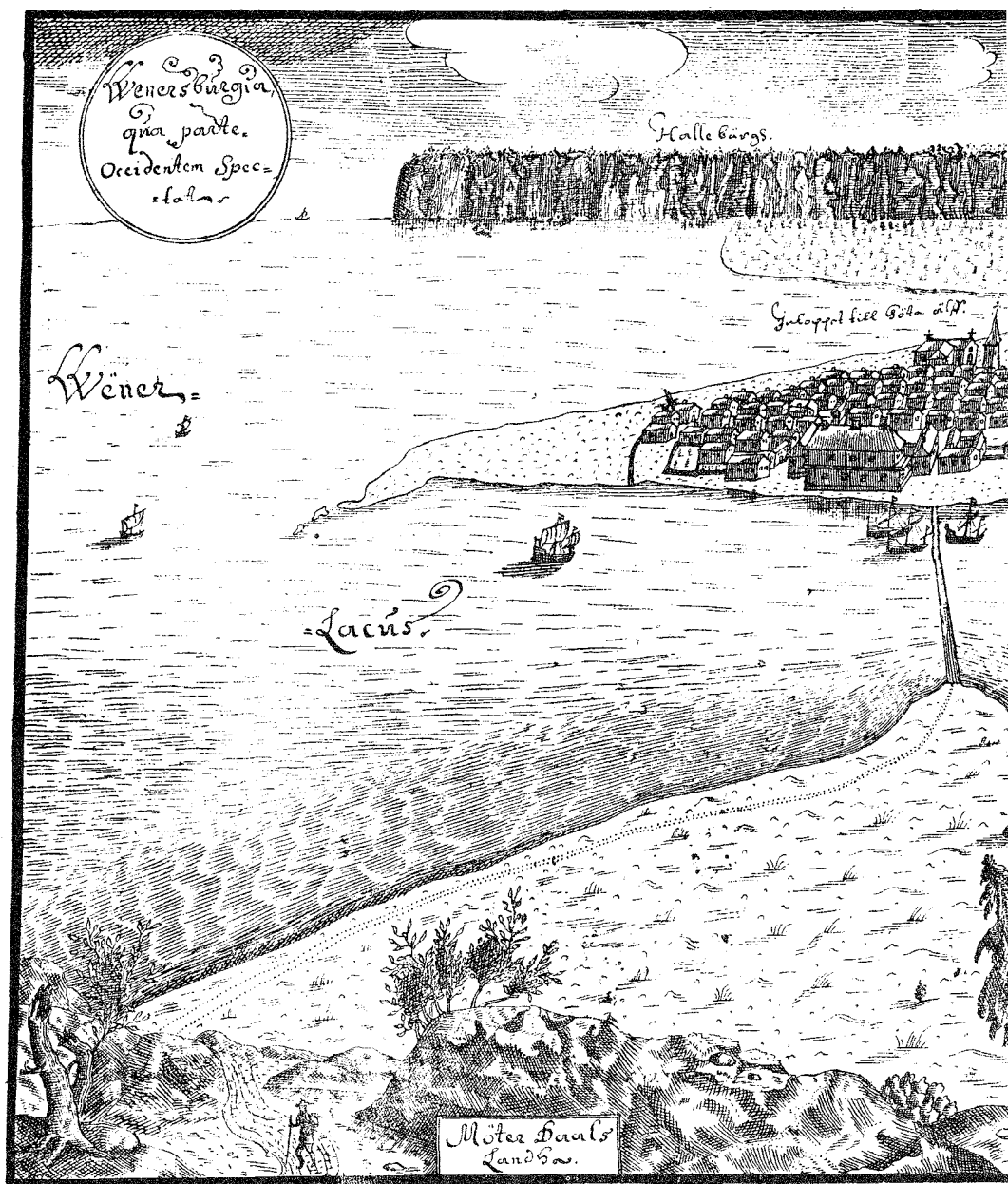
Denna spänning hade warat i flera dagar, då budet äntligen återkom från Grästorp med underrättelse, att Drottningen ämnade tillbringa natten på Forstena hos fältmarskalken Torstensson och dagen derefter taga vägen öfwer Gäddebäcks färja till Nygård.

Nu börjades den sista damningen med nya bekymmer, om icke ändå något wore glömt; springet i gångar och förstugor war odrägligt, till dess allt blandade sig i ett ändamålslost fjeskande hwimmel, hwilket herr Elof hejdade, i det han befallande sade: "Gån till sängs, att wi tills i morgon bittida äro uthwilade, ty då behöfwa wi sannerligen alla samtliga att hafwa ögonen öppna, på det de förnäma, som wi wänta, måtte, hwar efter sin rang och owärdighet, blifwa mottagne, hedrade och betjente".

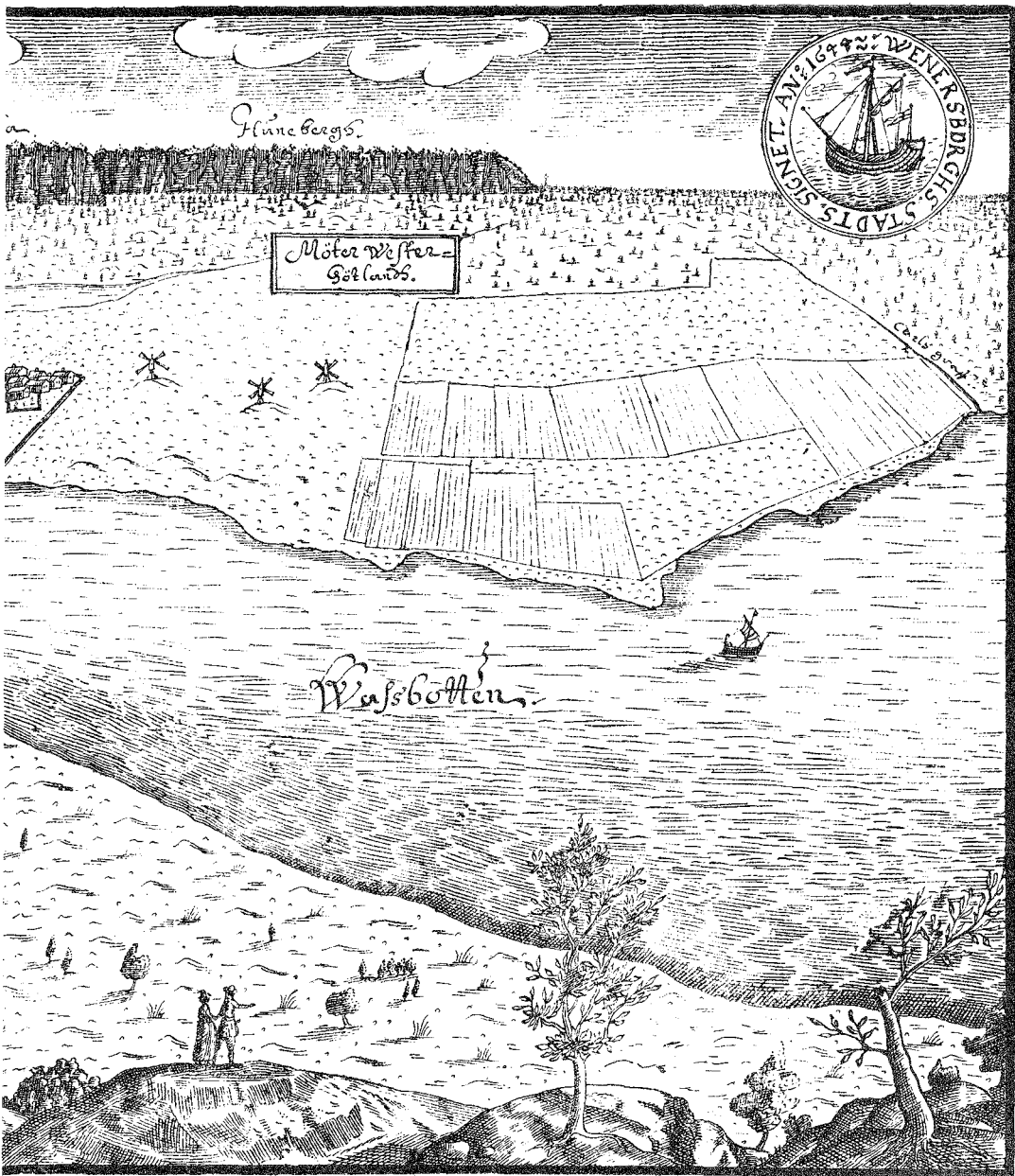
Sedan han förmått hwar och en att begifwa sig till sitt hwilorum, kallade han den gamle jägaren Träff, befallde honom gå till Brätte med bud, att Borgmästaren och Prosten tidigt följande dagen måtte infinna sig på Nygård, derifrån de, i sällskap med herr Elof skulle färdas till färjan wid Gäddebäck, att der wara den nådiga Drottningen i möte.

3.

Den afgörande dagens morgon randades; klart wisade solen sitt halfwa klot bakom Halleberg och liksom lekte titt-ut med spegelbilden på Wänerns glasjemna yta, då redan en större del af befolkningen i Brätte tågade förbi Nygård, der Borgmästaren och Prosten stego af. Herr Elof och Ramne inbjödo de båda främmande och den trogne kammertjenaren Johan, som för tillfället gjorde tjenst som stallswen, befalldes hålla hästarne i beredskap, medan herrarne togo sig något

Vänersborg sett från Blåsut. Teckning från 1699 av Bo Kempner.

Teckningen ingår i hans vänersborgskarta. Lantmäteristyrelsens arkiv.

till bästa, hwarefter de genast skulle afresa, ” ty man kunde ej weta huru tids på dagen Drottningen uppbröt från Forstena, och det wore bättre de finge wänta, såsom dem tillbörligt, än att Drottningen wid sin öfverkomst skulle sakna dem som å staden Brättes och fru Karins wägnar borde med tal helsa Majestätet wälkommen, samt i underdåninghet ledsaga henne hit till Nygård”.

Nu förde herr Elof gästerna in i herrestugan, der en riklig frukost fanns uppdukad. Herrarne satte sig kring bordet; men förgäfwes पोste ölet i silfwerkannorna, de tre gamle försjönko i ett tyst begrundande på sina orationer, Elof på den wälkomsthelsning han å fru Karins wägnar skulle aflägga; endast Ramne, som i sådant fall war alldeles bekymmerslös, smakade maten; sedan beskådade han leende de tre funderande, till dess han, ledsen wid det långsamma tigandet och sittandet, sade:

”I mina herrar, synes icke i dag behöfwä eder wanliga morgondryck, derföre torde wara bäst att wi stiga upp, eller huru tycken I sjelf, fader? Jag hör redan hästarne af otålighet skrapa gårdens stenläggning”.

Elof, uppväckt af detta tilltal ur sin wälkomsthelsnings fabrikation, reste sig från bänken, fattade kruset och sade: ”Ursägten mig, gode Herrar, som jag ser, hafwer I icke heller smakat något; jag uppmanar Eder att dricka en wälgångsskål för vår älskade Drottning, hoppandes I gören som jag,” och härwid tömde han dryckeskärlet, hwilket exempel de andra äfwen följde med tropligtig ifwer. ”Så, sade han och torkade mustascherna, detta, ridten och morgonluften skola göra oss muntra och frimodiga att träda fram hwar och en i sitt åliggande”.

Härefter stego herrarne till häst och, åtföljde af trotjenaren Johan, togo de vägen åt Onsjö, som ligger på denna sidan Götha-elf, midtemot Gäddebäck. Hunne till färjstället, förwånades de wid åsynen af den otaliga folkmängd, som stockat sig på båda sidor om elfwen. Ortens inbyggare, utstofferade i högtidsdräkter, trängdes i brokigt hwimmel längs stränderna; men der de löfpnydda sluparne lågo, i hwilka Drottningen med sin swit skulle öfwerfärjas, stodo de i ordets egentligaste mening alldeles packade, och fastän mången klok warnade dem för faran att blifwa skuffade i wattnet, fanns der ingen som i tid tänkte sätta sig i säkerhet för en sådan händelse. När Drottningen ankom, ledsagad af tusende nya åskådare, inträffade

werkligen hwad man förespått: hundraåtals föstes af de efterst påträngande, ut i elfwen, der de säkert omkommit, om icke så många båtar funnits till deras räddning. Drottningen sjelf, prinsessan Eufrosina och fröken Ebba Sparre, fruktande att, twungne af nödwändigheten, icke endast som åskådare få öfwerwara denna allmänna badning, försökte hinna den första lediga farkost, men tywärr låg ingen förtöjd så nära stranden, att de torrskodde kunde gå ombord. Deras manliga ledsagare, fullt upp sysselsatta med den påträngande folkhopen, sågo wäl, eller rättare, anade deras kritiska belägenhet, men kunde icke hjälpa dem. Hade blott den fännika af Westgötha Rytteri, som eskorterade Drottningen under resan, icke redan blifwit öfwerförd till andra stranden, kanske deras bemödande krönts med mera framgång; men under skallande utrop: "Lefwe Drottningen! Hurra! Hurra!" trängde allmogen oemotståndligt fram, nära nog, med sin glada nyfikenhet, framkallande större olyckor, än om de i wredesmode rusat mot hatad fiende.

De tre af ångest nästan halfdöda fruntimren beslutade nu att wada till en båt, som låg fastgjord ett stycke derifrån, och Drottningen, såsom den mest behjertade, war redan öfwer fotleden i wattnet, då Ramne, som från Onsjö-sidan warseblifwit den öfwerhängande faran, hann fram till deras räddning. Med hjeltemod och kraftfull arm lyftade han de förskräckta fruntimren i den räddande farkosten och, utan att spilla många ord, skyndade han tillbaka, der trängseln war mindre. Så hastigt blef detta verkställt, att Drottningen ännu icke hunnit hemta sig efter förskräckelsen, innan hon befann sig på andra stranden i en låg men snygg koja.

Herrarne kommo slutligen äfwen oskadda öfwer, efter att praktiskt hafwa erhållit en rätt allwarsam påminnelse om att "på lifwets mödosamma stråt är sista prakten fyra bräder", och då Drottningen blef underrättad, att de woro på stället, wisade hon sig åter, strålände af munterhet. Hon frågade fältmarskalken Torstensson, om han icke kunde säga henne namnet på den raske yngling hon hade att tacka för sin räddning;" ty sannerligen, fortfor hon, hade ej han kommit så i rätten tid, kunde lätt händt, att jag med mina fruntimmer redan inskeppat oss på Karons färja, istället att wi nu befinna oss wid denna jordiska färjstation. Säg mig hwem han är, och mitt kungliga ord ware honom er borgen, att han ej skall blifwa obelönt".

"Jag har icke förr än nu nyss fått kunskap om huru Eders Majestät blef räddad, swarade fältmarskalken; denna willerwalla har så konfunderat mig att, ehuru jag förr mången gång sett döden under ansigtet, har han ej wisat sig i så förfärlig gestalt som nu; i andra fall har jag åtminstone haft den trösten, att förswara mig med swärdet i hand, men nu, hwad war att göra? Jag bad, jag beswor de påträngande att hålla sig stilla; de som hörde mina ord hade gerna lydt mig, men de kunde ej motstå den framträngande massan, knappt wika så mycket åt sidan, att de ej drogo mig och häst med sig i wattnet. Detta war dock ingenting emot den ångest som betog mig när jag ej mer såg Eders Majestäts höga person; ty jag hade ej märkt mannen med farkosten, och trodde nästan att böljorna dragit Eders Majestät ned i djupet, då min spejande blick med den innerligaste undersåttliga glädje upptäckte Eders Majestät på denna sidan. Bland den mängd, som då omgäfwö Eders Majestät, såg jag äfwen Ramne Elofsson från Ramneröd, och jag skulle mycket bedraga mig, om ej han är den, som har äran af att wara ett medel till Eders Majestäts frälsning".

"Hvem är denne Ramne? Hans hållning är som en krigares, men jag kan ej tro, att en så rask karl håller sig bakom ugnen, som ordspråket lyder, då wi behöfwa alla wapenföra till våra härars förstärkning".

"Eders Majestäts ljuwa omdöme träffade ganska rätt, ty han är fahndragare wid Götha-Dahls Regemente; men icke af rädsla wistas han här i sin hemort, utan derföre att en blessyr satt honom ur stånd att uppfylla sina pligter som krigare; han är likwäl nu mycket bättre, och följer troligen med mig öfwer till Tyskland, då jag far dit i September. Wille E. M. wisa honom någon nåd, skulle han säkert anse sig mer än belönad, om han blefwe utnämnd till min adjutant; han är tapper och trofast, och som af mig personligen bekant, wille jag heldre hafwa honom än någon annan".

Under fältmarskalkens berättelse öfwerskådade Drottningen med wälbehag folkhwimlet på alla sidor, och det som war owanligt i hennes annars karlaktiga wäsende, en mild, rent qwinlig känsla lockade en tår i hennes öga, spridde ett drag af wemod öfwer hennes ansigte. Med nästan barnslig wekhet i ton och uttryck återtog hon: "Hwad det wärmer hjertat att se denna trängsel, framkallad af enfaldens trofasta kärlek, se huru glad wälmening lyser ur hwarje blick — detta är

Drottningens högsta belöning för hennes omsorger — och hwarmed har jag wäl gjort mig förtjent af deras kärlek! De hafwa aldrig rönt andra bewis på mina återkänslor för dem, än påbud om krigsgärder eller ökade bördor och utlagor. Ack! det olyckliga kriget; men det blir wäl fred en gång och då — då skall jag wisa att jag will wara en moder för mina älskade undersåtar”.

För att dölja sin rörelse lutade Drottningen sig ett ögonblick mot fröken Sparre, men snart uppreste hon sig och sade: ”Hwad fahndragaren Elofssons utnämning widkommer, befullmäktigar jag eder, herr fältmarskalk, att underrätta honom om hans befordran; den torde glädja honom, men tillfredsställer icke min tacksamhet; jag will wara betänkt på någon annan belöning”.

Nu trodde Borgmästaren och Prosten i Brätte, hwilka länge i närheten wäntat på företräde, ehuru de ej wågat afbryta så länge Drottningen samtalade med fältmarskalken, tiden wara inne att framkomma med sina underdåniga tal om den glädje H. M:ts närvaro spridde i deras och allas hjertan — hwilket löjligt nog motsades af ängstswetten på deras pannor; — men sedan fältmarskalken presenterat dem och de ämnade börja, afbröt Drottningen dem hastigt, i det hon förklarade, att hon visste hwad de wille säga, att hon ej kunde stanna längre utan att äfwentyra sin helsa, tackade för deras goda wilja, steg till häst, och färdens fortsattes till Nygård.

Drottningen var vid sin ankomst till Nygård ”till sitt yttre ej den mest lysande”, berättar författaren. ”Hennes klädsel var en blandning av karls och fruntimmers”, men hennes anletsdrag var majestätiska och ”röjde att hon var född att härska”. Själva det kungliga tåget var en pampig syn med tre ridande i bredd: ”Främst drottningen, på ömse sidor omgiven av fältmarskalken Lennart Torstensson och Svea rikes råd, greve Magnus Gabriel De la Gardie, därefter prinsessan av Pfaltz, Maria Eufrosyna, med kaptenen av gardet Slippenback och herr Elof Ramnesson, så fröken Ebba Sparre med stallmästaren Steinberg och Ramne Elofsson”.

Efter mottagningsceremonin — där Kristina lyckades förhindra de förberedda långa talen av Brättes borgmästare och prost - kom drottningen på tu man hand med sin värdinna fru Karin. Hon komplimenterade sin förra hovfröken för hennes ungdom och skönhet

samt påpekade att de två gångna sorgeåren inte satt några spår. Men samtidigt gav drottningen prov på sitt intresse för en viss person; eller hur nu de här replikerna skall tolkas: "Du saknar bland din omgivning icke den som är dig lika i börd och ålder. Jag menar Ramne Elofsson. Eller har du kanske redan skådat för djupt i de vackra ögonen, för noga avmätt proportionerna av hans hjältegestalt? Karin, du rodnar. Svara, vad betyder detta tecken? Har jag gissat rätt.....?"

Nej, försäkrade fru Karin. Hon hade inte tänkt på någon man efter sin salig herr Eriks frånfälle.

Men den unga drottningen hade så mycket mera junker Ramne i tankarna — vill åtminstone författaren påstå. Hon fortsatte att avhandla ämnet Ramne med sin uppvaktande hovfröken Ebba Sparre under ombytet efter resan. Fröken Sparre måste medge att visst var Ramne vacker att skåda, men "min drottning kan vara fullkomligt lugn, ty mitt hjärta klappar icke häftigare för Ramne än för någon annan karl.....".

Handlingen stegras allt mer, som synes, mot det romantiska planet. Under måltiden på Nygård sitter självfallet Ramne med vid drottningens bord. Herrarna har mycket att tala om, De la Gardie och Torstensson får en hel del frågor om kriget att besvara. Men drottningen tar chansen att gripa in och sätta sin nyblivne gunstling i centrum:

"Samtalet blef nu allmännare; de främmande herrarne berättade nyheter från kriget, hwilka med det mest spända intresse afhöordes af dem, som woro hemma i och omkring Brätte. Fältmarskalken Torstensson wände sig till Ramne och frågade, om hans blessyr tillät honom att följa med till hären i September, och sedan den tillfrågade beswarat detta med ja, tillade den förre: "Då utnämner jag Er till min adjutant. H.M. Drottningen har idag befullmäktigat mig till denna utnämning; och således kan något vidare hinder icke uppstå; räck mig Er hand såsom tecken till vår öfwerenskommelses upprigtighet".

Den af glädje rodnande Ramne stod då upp, sträckte handen öfwer bordet mot den älskade härföraren, och i hans öga läste man de försäkringar hans tunga förteg.

Under samtalet mellan fältmarskalken och Ramne satt Elof tyst och sluten; de buskiga ögonbrynen drogo sig tillsammans; att han ogillade denna resplan syntes tydligt, ehuru han bland de höga gästerne ej

kunde gifwa sitt misshag tillkänna. Han hade, sedan Ramne trufdes så bra hemma, funderat på att ej släppa honom ifrån sig; derföre betraktade han sonens befordran som ett stort kors i sina uträkningar, men war så obeslutsam, att han icke med ett enda ord sökte afwända olyckan, ty som sådan betraktade han Ramnes owälkomna befordran.

Att Elof blev något misslynt över den utmärkelse som kommit sonen till del, berodde givetvis på att han såg chanserna minska att få behålla sonen hemma.

På kvällen blir det stor middag på Nygård:

Klädd i swart sammetsdrägt, skuren på Spanska sättet, wisade sig Ramne med hår och mustascher, uppstrukna såsom konung Gustaf Adolf brukade; han liknade honom äfwen som en yngre broder och hans upprymda sinnesstämning — ty glädjen hade åter, wänlig och leende, smugit sig in i hans hjerta wid tanken på denna dags händelser — lifwade de ädla dragen till mer än wanlig harmoni.

Då kammartjenaren Johan inträdde för att tillsäga det middagen war färdig, visade honom klädselns lysande ståt hwad han förut icke warslat, nämligen Ramnes förwånande likhet med konungen. Öfwer-raskad stirrade Johan på honom och utropade slutligen: "I förskräcker mig; jag trodde fullkomligt att H.M. högstsalig Konungen hade mitt på ljusa dagen uppstigit ur sin graf. I liknar honom, junker, som en wattendroppa den andra. Alldeles sådan war han, då han, efter slutad fred i Stolbowa, uppträdde på rikssalen bland de församlade ständerna och med sin wanliga wältalighet gjorde en kort berättelse om de fördelar han wunnit, om den ära han skördat. Ständerförsamlingen, hwar i sitt stånd de bästa i riket, hyllade honom då såsom Sweriges gamla gränsers utwidgare och de nyas förswarare. Junker! i dag skolen I blifwa hyllad af de ypperste bland fruntimmern här i landet; utwidga då gränserna för edert galanteri; tro ej att I skolen finna motgång; jag gamle, förespår Er framgång och lycka - ty då jag med min salige herre war wid hofwet, lärde jag mig ögonspråket, och i dag har jag, under ridten från Onsjö, märkt ett par ögon, som sökte Er, då I war klädd i kyller; de skola nog söka Er i denna drägt. Mycket, för mycket sorglös skulle I wara, om I ej märkt hwilkens ögon jag menar; nästan skulle jag förmoda, att Drottningen icke satte sig öfwer de artigheter I underdånigst kunde wisa henne.—Besinna Hwad

den gamle Johan sagt Er, och kom ihåg, att den som vågar med försigtighet, han winner. "Menande och blinkande med ögonen aflägsnade han sig till matsalen, dit alla efterhand församlade sig.

Drottningen, Prinsessan Eufrosina, fröken Sparre och fru Karin felades ännu, men snart flögo dubbeldörrarne, som ledde till de inre sällskapsrummen upp, de wäntade inträdde och främst bland dem Drottningen.

Riksrådet och fältmarskalken emottogo de ankommande. Den förre av dessa herrars belägenhet, som Drottningens hemlige älskare och Prinsessans trolofwade fästman, war ej serdeles behaglig; men "ffjäril flyktig", fruktade han ej att bränna wingarne, ehuru han stod emellan twenne eldar. I det han fattade Prinsessans hand, forskade han förgäfwes efter någon helsningsblick från Drottningen; hon gick likgiltigt förbi honom, endast uppmärksam på fältmarskalken, till hwilken hon ställde sitt tal, efter en kort helsning åt de öfriga.

"Torstensson, började hon, I blir under måltiden min granne; jag wäntar mig af Er, som känner trakten, råd huruwida Brättes flyttning kan blifwa fördelaktigare för inwånarne, än om den kwarstår. Min wana, ännu obeswiken att tryggt förlita mig på Edra råd, skall äfwen denna gång bestämma mitt beslut och en framtid bewittna Edert förutseendes rättighet. Men innan wi diskutera detta widlyftiga ämne, intaga wi våra platser".

Sedan man satt sig, upptog Drottningen åter samtalet: "Jag hoppas att I sägen Er uppriktiga tanka om den gamla staden, sådan den är, så till förmåner, som ock de beswärligheter den har att bekämpa, i fall den skulle kwarstå, äfwensom de öfwerwägende fördelar, som kunde winnas genom dess flyttning. Det skulle verkligen lända oss till ringa heder, om wi ej noga betänka hwad de gamla duger till, innan wi upprätta något nytt, som synes lätt verkställbart, men i utöfningen kanske företer oöfwerwinneliga hinder, kanske oersättliga förluster".

"Jag fruktar, swarade fältmarskalken, att jag blott till en del vågar åtaga mig beswarandet af Eders Maj:ts fråga, och det blifwer hwad den gamla staden angår, ty jag känner ej trakterna wid udden. Troligt är dock, att läget wid segelleden skall blifwa förmånligare, än der Brätte nu är beläget. Herr Elof Ramnesson och hans son äro i detta fall säkrare underrättare än jag. De skola gifwa de upplysningar E.M. fordrar".

På en blick af Drottningen började herr Elof: "Erik Lilljehöök och jag brukade i vår ungdom sällan ställa vår jagt till den trakten, och på sednare åren har jag aldrig besökt den. Min son, som nästan dagligen wandrar der omkring, är den af både gammal och ung, som sanningsenligast kan gifwa de upplysningar E.M. önskar. Min underdåniga tanka är dock den, att det wore bäst E.M. sjelf fore dit. Eders Majestäts öfwerlägsna snille skulle snart se, om de äsyftade fördelarne der äro förhanden. Befalles så, kan Ramne blifwa wägwisare".

I Drottningens öga upplågade en blixst af glädje, då hon hörde den gamle så oskyldigt gå sina önskningar till mötes, och med det ljufwaste leende wände hon sig till Ramne, sägande: "Junker Elofsson, I blifwen i dag högeligen utmärkt, då ålder och erfarenhet till Eder afträda sina urminnes rättigheter att råda och wägvisa; derföre förlitar jag mig på Eder och hoppas, att dessa herrars förord äro wittnesbörd, som icke bedraga. Morgondagen blifwer Eder profdag. Aurora bör knappt hinna att båda solens ankomst, innan wi sitta till häst. Alla de herrar som medfölja taga skjutgewär. Jag älskar att höra skott. Hundarnes skall bland den djupa skogens eko — det lifwar själens wingslag och kroppens krafter. Sedan jagten är slutad, fara wi stranden uteder för att se stället, der staden kan anläggas".

Så fortfor hon att under måltiden skämtsamt språka, wisande sitt snilles flammor, sina kunskapers mängd och skördade i utbyte åhörarnes odelade bifall.

I nästa kapitel, det sjunde, berättas om förberedelserna för nästa dags expedition, morgonen efter middagen. Hästarna skulle vattnas och sadlas. Drottningen och hovfolket tog dock god tid på sig och Ramne undersöker orsaken till att man inte kan starta ritten vid utsatt tid. Drottningens kammartjänare omtalar då förtjust hur han observerat drottningens intresse för den ståtliga junkern.

Så småningom är alla samlade och det är klart för avfärd för sökandet efter platsen för den nya staden.

8.

Alla sutto redan till häst, utom Ramne, hwilken på Johans inrådan höll Drottningens. Hon infann sig snart, swingade sig raskt i sadeln och yttrade nådigt: "Jag tackar Er, herr adjutant, eller anförare, som jag i dag rättare borde kalla Er; ty I skolen leda oss alla. Som

riksrådet, fältmarskalken och fruntimren stanna här, hoppas jag att I förblifwen wid min sida, utan att låta förfira Er, då hundarnes lockande skall ljuder bland berg och dalar”.

Nu widrörde hon hästens sidor med guldsporrarnes klingor och jägarskaran aflägsnade sig tagande vägen norrut åt Skräcklas-udde. (Läsaren torde erinra sig, att på den tiden Carls graf ännu ej fanns.)

Kapten Slippenback närmade sig Ramne och frågade, hwem jagtsällskapet skulle få till wägwisare, sedan han ej kunde tro att Drottningen ämnade följa jagten i sin wilda framfart.

Drottningen såg frågande på Ramne, som swarade: ”Den gamle jägaren Träff, den der som förer hundarne, han är säkrast och har berättat mig, att wid Hufwudnäsön finnas hjortar. Kapten Slippenback torde befalla honom rida förut med kopplen. Sedermera håller sällskapet åt öster, tills strömmarnes brusande höres; sedan wändes kosan rakt mot norr, som wi nu rida; och bör man akta sig att för mycke wika åt någondera sidan, då hjorten icke bör undkomma”. Slippenback hastade bort att gifwa Träff de befallningar, som woro tjenliga för tillfället.

”Eders Majestät tacktes rida denna wäg, fortfor Ramne, i det han pekade med handen åt ett annat håll, den leder till uddens yttersta ändo, och om allt går efter önskan, hinner E.M. i god tid fram för att bewittna den lyckliga utgången af herrarnes jagtäfwentyr”.

”Behöfwa wi, frågade Drottningen, rida fort för att hinna fram till udden på samma gång som de?”

”Det är ej långt dit, så att E.M. kan färdas ganska makligt och ändock wara framme före dem”.

”Nå, då skola wi också icke göra oss brådtom; wädret är vackert och det är så sällan jag får njuta det, som icke nekas den ringaste af mina undersåter, nemligen solens värma, mildrad af skogens swalka; med barnslig fröjd skådar jag dessa höga tallar—det är så nytt, så tju-sande.... För att så mycket friare irra omkring, lemna wi hejduken här med hästarne och sedan fortsätta wi till fots vägen till sjöstranden”.

De stego af och betjenten fick befallning att wänta med hästarne tills han finge höra signalen från Ramnes jagthorn, hwilken skulle sammankalla hela jägarskaran, när Drottningen så befallde.

Drottningen gick tigande så länge hon trodde betjenten kunde höra hennes ord; men hastigt stannade hon och yttrade: ”Jag påminner

mig, att borgmästaren i Brätte nämnde ett ställe, så jag i går afton talade med honom, det han isynnerhet önskade att staden skulle anläggas; weten I detta ställe, så gå wi dit, om det ej är för långt borta”.

”Det ligger här helt nära; inga hinder finnas, som förswåra vägen; men rikt belönad skall E.M. blifwa för den ringa mödan, att göra denna lilla krokväg. Platsen är den wackraste wi ega i våra nejder. Stranden höjer sig brandt, liknande en fästningswall; och derofwanpå breda hundraåriga ekar sina lummiga kronor öfwer den grönaste gräsmatta. Ofta har jag der, hwilande efter tröttsamma jagtfärder, med förtjusning hört nordens näktergal sjunga sina klangfulla melodier i den tysta sommarqvällen”.

”Ni blir wältalig..... detta ställe förtjenar säkert att ses. Måne något kärt minne från förflutna tider dwäljes bland ekarne?”

”Icke finnas på detta ställe andra minnen än af de stilla njutningar det skänkt mig, dem jag redan haft nåden nämna; men jag wet ett ställe i Tyskland, som har någon likhet dermed, och derifrån skyndar minnet med hågkomstens guldtäfla så ofta jag beträder dessa trakter, - dock wäcka de runor det utpekar ingen glädje twärtom upprifwa de sorgens knappt läkta sår Nu äro wi framme och E.M. kan själf dömma, huruvida jag överdrifwit eller ej”.

”Jag kunde ej tro att werkligheten egde hwad den wisar! utbrast Drottningen öfweraskad. Någongång har wäl drömmen förespeglat mig något liknande, dock icke så skönt som detta. Här under eken will jag hwila, för att i mitt minne intrycka denna täfla, medan I förtäljen om Edra sorgliga hågkomster från Tyskland, hwilka smärtsamt uppväckas wid åsynen af detta Eden”.

Christina satte sig och anwisade med handen åt Ramne att taga plats tätt bredwid sig. ”Och nu, fortfor hon, börja nu Junker, om annars ingen hemlighet lägger band på Er tunga, ty min nygirighet är uppdrifwen till det högsta”.

”Mina minnen från Tyskland äro icke af den art att de behöfwa förtigas; men min berättelse skulle fördystra det glada intryck denna herrliga vue wäckt i E. M:ts sinne; jag behöfwer blott nämna, att der wi bivuakerade natten före den olyckliga dagen wid Lützen är det ställe som liknar detta”.

”Wisserligen borde jag ej numera, då jag kan ana innehållet af det I hafwen att meddela, yrka att I börjar berättelsen, men hwarje sak,

som eger ringaste förbindelse med min store faders sista lefnadsstunder, intresserar mig. Jag minnes honom icke mera som fader, endast den beundrade konungen, den oemotståndlige härföraren är mig dyrbar, och därför bören I icke frukta att omtala er berättelse, som mer tillfredsställer än bedröfwar mig”.

Åtlydande Drottningens önskan, började Ramne: ”Jag war då blott 15 år och hade så nyss kommit till arméen, att jag ej ännu fått deltaga i någon drabbning. Oroligt klappade hjertat i mitt bröst. Ånger öfwer att jag lemnat min faders hem höll mig waken. Ensam och tårögd, satt jag ängslig wid wakteldens sken, med förundran seende de gamla knektarne, inswepta i sina slitna kappor, lugne slumra på den af det myckna regnandet fuktiga marken, fastän de alla visste, att wi dagen derpå skulle drabba tillsammans med den förskräcklige Wallenstein. Uttröttad af den förflutna dagens mödor, öfwerwann dock slutligen sömnen mina enwisa försök att hålla mig waken. Att skildra den ångest jag utstod, innan slagtningen började, kan jag icke och ville icke, om jag kunde. Trowärdiga män hafwa berättat mig, att de första gången icke warit bättre der an, och de som påstå, att de gingo lika lugna till sin första drabbning som till dans, de äro storskrutare och icke wärda att tro. Dimman, som om morgonen höljde allt i dunkel, fördröjde hufwudanfallet till omkring klockan 11 på förmiddagen. I början föstes jag mera fram af dem, som omgäfwö mig, än jag gick frivilligt; men snart öfwer gick denna känsla af feghet; med samma ifwer som de andra tågade jag mot fienden, och modet hos Swenskare uppflammade dess mer segren lutade åt vår sida. Jag war på högra flygeln, der Konungen sjelf kommenderade, då rapport ankom, att den wenstra gaf wika för de kejsrerliga truppernes öfwerlägsenhet. Konungen skyndade då att understödja den. För sista gången såg jag honom just som han i spetsen för sitt älsklings-regemente, Smälands kavalleri, skyndade bort. Striden fortsattes. Lyckan gynnade oss, och wi hade wunnit betydligt öfwerwigt, då Konungens blodiga häst rände in bland våra leder utan ryttare. Ord finnas ej, som kunna gifwa ett begrepp om werkan af denna syn..... Alla stodo som förstenade. Ingen hörde kanonernas dån, ingen hwinandet af musköternas kulor — det war ett rysligt halt — minuter ryckte från tiden under slagtningens tumult, ofrivilligt egnade dödens lugn. Men eldade af raseri, störtade Swenskarne blindt fram mot batterier, grafwar och wagnborgar.....

"hämnad eller död!" war deras lösen. — Pappenheim ankom. Ehuru förtwiladt wi fäktade, måste wi dock wika, ty kort förut hade wår öfwerwigt warit så afgjord, flykten på flera ställen hos fienden så allmän, att wåra redan utan ordning i ohejdat raseri sprungo omkring och dödade utan förskoning alla dem de träffade; men sedan Hertig Bernhard af Weimar samlat de kringirrande och anfallen blefwo eniga, war utgången snart gifwen, segren och platsen wåra. Få af de kejsrerlige hade blifwit räddade, om ej mörkret skyddande bredt sin slöja öfwer slagtfältet eller kanske rättare jämmerfältet; ty ehuru wi woro segrare, hördes ej nu som wanligt skrytsamma berättelser öfwer egna bedrifter, endast förtwiflans och dödens klagoskri skallade genom rymden. I ångest hade jag tillbragt den föregående nattens stunder, men de känslor, som då qwalde mig, woro ej att jemföra med dem, som nu bestormade mitt bröst. Hwarje ögonblick företedde så olika hjertslitande uppträden, att jag ännu undrar huru jag kunde öfwerlefwa dem. Denna natt, som genom sin längd bewisade sig wara barn af ewigheten, ändades dock slutligen och alla skyndade att söka qwarlefwarna af wår älskade konung. Han igenfanns under högar af lik wid den nu så kallade Kungsstenen. Mången, som längesedan glömt hwad tårar woro, gret så att det droppade utur mustascherna, de bådo sina kamrater att med ett nådaskott ända deras lidande, de lefwande afundades de döda — dessa hade dock fått följa sin konung. — Ack! slutade Ramne suckande, nio år äro förflutna, men minnet af dessa rysligheter plågar ännu mitt hjerta med samma helwetiska qwal".

Nästan qwäfd af smärta, ändade Ramne sin berättelse, och stumme sutto de bredwid hwarandra, tills Drottningen, lutande sitt hufwud mot Ramnes axel, yttrade: "Stackars, stackars mina gossar!" -

Widrörandets elektricitet strömmande nu genom Ramnes ådror. Glömmande hwem hon war, som hwiskade dessa tröstande ord, slöt han henne tätt intill sitt känsliga hjerta; då blickade hon honom så deltagande i ögat munnens purpurros lyste så förledande.... tystnad, säkerhet och suckan lockade honom att öfwerstiga rangens gränsbrygga—och på andra sidan mötte honom onämnbar förtjusning.

Den svaga qwinnan förswann dock snart och Drottningen reste sig åter; de förut så smäktande dragen antogo majestätets bjudande uttryck; stillatigande men betydelsefullt förde Christina högra handens pekfinger till sina läppar; sedan befallde hon: "Junker, I skynden Er

bort till något ställe i nejden, der I tron att de kringströfwande kunna höra ert horn, gifwen signal der och återwänd hit sedan alla äro samlade”.

Bäfwande öfwer denna hastiga förändring, skyndade Ramne bort att fullgöra Drottningens befallning. Efter en kort wäntan ankommo de jagande från olika håll.

Då alla woro samlade, sade Drottningen: ”Denna plats behagar mig, hwarföre jag beslutat att den nya staden här skall anläggas och dess namn wara Wenerisburg”.

Sålunda slutar sagan om hur Vänersborg fick sitt namn — men ett namn som alltså skulle ha förvanskats. I en kort efterskrift ger författaren en förklaring till hur historien om namngivningen långt senare blev allmänt känd, trots att ”alla omkringstående, utom Ramne, trodde den vara uppkallad efter sjön Vänern”.

”Denna tro”, skriver signaturen Okänd, ”skulle av ingenting rubbats, om ej Ramne, på det hemkomstöl den glade fadern ordnade till sonens ära vid dennes återkomst från kriget. Under det bågaren gjorde sin rund kring borden förtäljdes för vännerna det som skildrats i berättelsen. Livliga bifallsyttringar skallade genom salen då Ramne slutat sin berättelse.

Från den stunden glömdes ej sagan om Ramnes bragd i Ramnes bygd”.

Det kan därför vara väl befogat att Vänersborgs Söners Gille genom sin årsskrift till en nutida generation för denna saga vidare om hur ”den snillrika Kristina” gav vår stad dess namn. Låt vara att händelserna, som brukligt i sagor, inte motsvaras av historiernas verklighet.

Kommentarer och redigering:

Sture Johanson

Sture Johanson är född i Vänersborg 1923, men sedan 1950 verksam som journalist i Stockholm. Under ett 20-tal år var han verksam dels i Svenska Morgonbladet, dels i Svenska Dagbladet. 1968 övergick han till fackpressen och är redaktör i tidningen Byggnadsindustrin. Medarbetar också i ELA.

Wilhelm Ångemark, bibliotekarie och arkivarie på Vänersborgs museum.

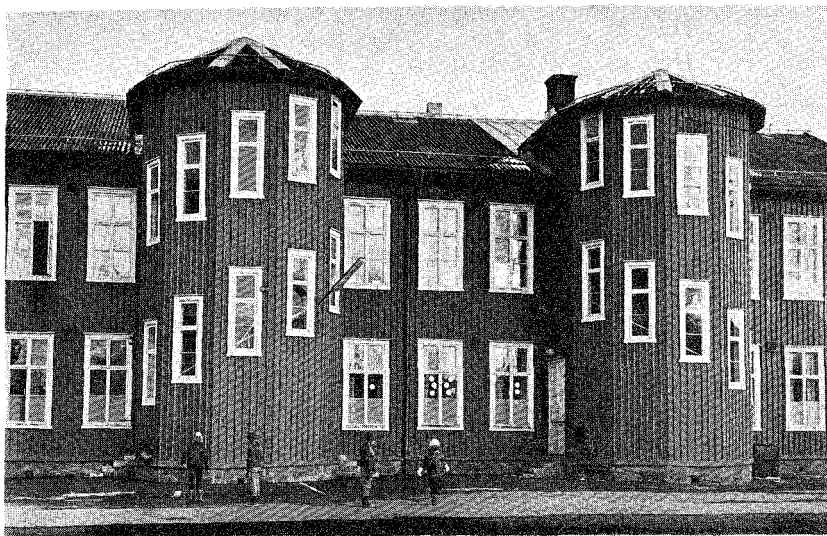
På hemväg och omväg från Småskolan i Vänersborg 1903—1905

Hågkomster och kommentarer

av

Gösta Fröberg.

Vid Gillets årsstämma den 6 april 1976 läste jag upp några verser och gjorde dithörande kommentarer. Det får tagas för vad det främst avser att vara: reminiscenser från gången tid.

Skolbyggnaden från 1868 i stort sett oförändrad.

Min skolgång började i januari 1903 i småskolan vid Edsgatan hos fru Hilma Nordén, mor till vår sedan många år avlidne gilleskrivare Elof Nordén. Det rådde en god anda i klassen, något bråk kommer jag inte ihåg, någon aga ej heller. Vi fick effektiv undervisning, moderliga förmaningar för skolan och livet.

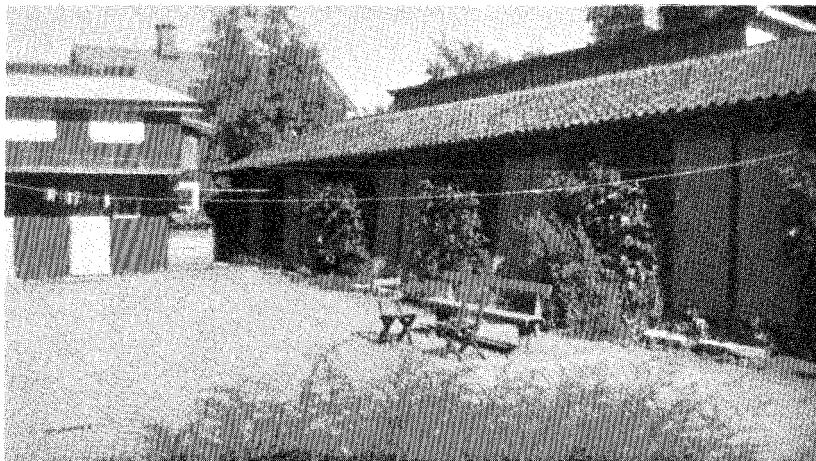
Vår första klass i småskolan.

I nämnd ordning fr.v. främsta raden, sedan ytterbåge och inåt. Rut Olsson, Olga Lindgren, Signe Larsson, Elsa Sunnerdahl, Elof Nordén, Helga Blomquist, -----, Karin Eriksson, Arvid Eriksson, Maria Larsson, Oskar Högberg, Harry Zetterlind, Oskar Skärberg, Bengt Johansson, Axel Larsson, Herman Karlsson, Harry Johansson, Artur Vahlkvist, Vilhelm Ekholm, -----, Bror Gravé, Bengt Johansson, Johan Olsson, Torsten Andersson, Ledvig Larsson, Karin Wolfschmidt, Birger Eriksson, Fru Nordén, Hugo Hagborg, Anna Sundin, Knut Sjöberg, Oskar Palmquist, Elsa Ljunggren, Gösta Fröberg.

ABC-boken var vårt första läromedel. Ibland kunde man på morgonen därhemma hitta en ettöring i den eller en tvåöring — en styver — som tuppen påstods ha värpt. På frågan, hur mycket ett och ett kunde vara, hörde jag en gång svaret elva!!

En liten episod: alla kände vi ju till unionsflaggan. Den satt alltid i sitt strikta skick i julgranarna. Vår kamrat Bror Gravé skulle på svarta tavlan rita upp den. Han tog inte linjalen till hjälp, utan raskt formade han sin bild av densamma fladdrande för vinden. Så bra han gjorde det, så enkelt och levande, så överraskande nytt för oss andra.

Jag hade två så goda kamrater, Oskar Palmquist och Harry Johansson. De hade sina hem intill mitt — Torpagatan 9 — nu borta för alltid. Vi hade sällskap till och från skolan, det blev fyra gånger varje hel skoldag genom centrala staden, och nu börjar mitt rimsmideri.

Innergården Torpagatan 9 sedd från Änggatan.

"Vi är tre små pysar på hemväg en dag
från skolan, som har paus för middag.
Det är Oskar och Harry och Gösta — det är jag,
vi kunnat alla läxorna för "fröken" — utom jag
för åtta gånger tolv skrev jag fel på en ra'
och summorna blev ej som de riktigt skulle va'
tabellen — kunde jag heller inte bra,
fast jag kunde den ju då jag var hemma."

○

I Lars Anderssons affär vid Edsgatan mitt emot skolan köpte vi
bl.a. våra grifflar. Papperets tapetmönster upptill på griffeln betydde
mycket i valet bland grifflar, vi valde länge. Biträdet såg jag addera
förvånansvärt snabbt, och pennan satte hon fermt tillbaka vid örat.

○

"Först går vi emot torget, vi tittar på allt,
en sten förstrött vi sparkar framför oss.
Se där! ropar Harry, en helviter häst!
du ska önska dej det bästa i världen!
du stampar i marken tre gånger å ra'
och önskar dej det bästa, du helst av allt vill ha! —
Åh! — Jag önskade så vackert att jag skulle få (va då?)
Söta tunnpannakakor! — varma från härden."

Vi passerar Birger Sjöbergs födelsehem. Mitt emot är W. C. Beckemans låga, långa hörnhus. Där har jag lagt märke till att fönstren åt Kronogatan alltid är klara och torra. Det låg inte någon vit vadd mellan rutorna, utan grå renlav med instuckna eterneller, men där fanns också glas med någon färglös vätska i, som tydligen hade förmåga att dra till sig fuktighet och vatten. Senare förvärvade kunskaper i kemi lärde mig, att det kunde ha varit koncentrerad svavelsyra, som är hygroskopisk. Beckeman flyttade sin affär efter husets brand omkring 1904 till Drottninggatan, där han drev färg- och kemikaliehandel och bl.a. konkurrerade med apoteket. Han lanserade nämligen med framgång ett desinfektionsmedel mot sårskador m.m. Medlets goda egenskaper prisades i en reklambetonad "Dermydrin"-visa. Jag hörde Evald Gillberg sjunga den.

Tvärs över gatan ligger Paulina Brobecks ledande specialaffär i hattar och mössor. Paulina själv expedierade och jag minns:

"I Paulina Brobecks lilla hatt- och mössaffär
man provade på mej min första mössa — med skärm!
den kallades jockej — stolt jag hälsade med den
och fick artigt svar av alla, som vi mötte."

Min mor blev över sig given av allt detta uppmärksammade hälsande bl.a. på personer, där det alls inte passade sig. Jag fick inte göra så mer. Då vi kom hem tog jag skadan igen och fattade posto vid porten. Jag minns särskilt den långe, stilige mannen i cylinderhatt, jag tror det var doktor Englund, som nalkades därborta på håll och vars hälsning jag ivrigt åstundade. Jag tillgodogjorde mig allt, när han tog av sig den glänsande fina hatten och satte på sig den igen. Jag var fullt nöjd.

"Sen blev det sjömansmössa och blus av god textil.

På hyllorna ses mössor i den högre skolans stil
med siffror upp till femman — gymnasiets tar vid
och det vita mössan hägrande invid.

Carl Bräutigams konditori i närmsta hörnet finns
och — på andra sidan gatan apoteket.

— framför oss plantaget och torget såsom jag minns
till vänster Stadshotell och Engströms kondis.

I hörnet därinvid ligger Almlöfs Speceri,
i hörnet över gatan Arvid Bergströms Herr-galanteri,

sedan kommer Gaddes Järn-, sen Bokhandeln intill Brandt & Anderssons förnäma Klädeshandel.

Hörnet av Edsgatan—Kungsgatan vid torget.

Paalzowska huset kommer sist i denna rad vid Kungsgatan, som utgör själva "Ströget", där läroverkets gossar sina promenader tar så dominant i den fina småstadsbilden. Till höger prydes torget av länets Residens, där ännu ingen sökt bevis på körkortskompetens Landshövdingen Lothigius jag skymtat någon gång han var inte som von Sydow särskilt lång.

På torgets norra sida ses Åhman & Petersons affär, vars gårdsplan rymmer många, många platser för hästar och för åkdon, vars ägare är här för att göra köp och sälja sina alster. — Sparbankshuset gränsar till Nyströms järnaffär den unge Birger Sjöberg är butiksbiträde där. Nästa hus är Söderbergs och affären intill där är Amanda Nordahls Hatt & Modeaffär."

Birger Sjöbergs far, Gustaf Sjöberg, hade sin verksamhet i samma hus, där sonen hade sin tjänst, enär fadern drev handel i hörnbutiken — mitt emot Åhman & Petersons butik.

Ahmans & Petersons affär i hörnet av Residens- och Drottninggatorna, utanför står gillebrodern sedan 1919, medaljören Gottfrid Sundelius.

Angående torget hörde jag tidigt en historia från en marknad i Vänersborg. Berättaren var lantbrukare Anton Johansson på Kullen, Vänersnäs. Han var inne då och då med sina produkter från gården. Han lever ännu — fyller hundra år i februari. Då jag skulle besöka honom för två år sedan, såg jag honom stå utanför en bod och laga ringen på en cykelkärra. Just som jag skulle till att hälsa (han hade inte sett mig) gick han in i boden efter en pryl. Jag satte hjulet i rotation och gömde mig hastigt bakom knuten. Han kom strax ut och stod i funderingar över detta underverk. Jag kunde glatt gå fram och hälsa och ge förklaringen.

Fotot illustrerar situationen. Halleberg med Skytteklev syns i fonden.

Här är hans historia, som jag försett med versfötter:

”Det sa’s att här på torget en gris en gång kom lös
och alla sökte fånga den knatten.

Den flydde till kanalen och plums i vattnet dök
och där var svårt för ägar’n att få fatt’en.

En säker bössas kula dock ändade hans hopp,
den kulan gick igenom hans skrämde vita kropp.

Vart tog den kulan vägen,
var stannade den opp?

Jo — dan stannade i den krökta svansens topp.”

○

Från apotekets entré kändes doften av Hoffmans droppar, kamfer, eteriska oljor m.m. långt ut på Drottninggatan. Gemensamt med lasarettets sjuksalar var lukten av eter och karbolsyra.

Det hände att vi var inne i trängseln på torget någon lördag, efter klockan tolv, då vi slutat skolan. Vi såg stadens fruar granska de saluförda varorna. De prutade på nästan allting. Smöret avsmakades ofta medelst ett prov taget med nageln eller en tvåöring. Så gott som allt kött såldes på torget, någon enda charkuteriaffär hade kanske

redan öppnats. Amerikanskt fläsk fanns att köpa i speceriaffärerna. De var talrikt förekommande.

Över den livliga kommersen syntes det dominerande landshövding-residenset. Det var särskilt vackert, när östersolen belyste dess gula fasad. En önskan: Må vid nästa renovering residenset återfå dess gula färg, som det väl alltid haft förut och som ger lyster även åt omgivningen.

Så är vi åter vid Bräutigams konditori. Dess existens här varade bara ett eller två år, sedan återvände unge Carl till fadershusets välkända etablissemang i Göteborg. Lokalerna övertogs av Hilda Gillberg med sin nyöppnade glas- och porslinsaffär. Den kom sedan att heta "Böhmers" efter hennes giftermål med Ernst Böhmer. Karl Björk innehade den efter dem under många år. Affären heter nu Duka.

Vi sneddar genom Stora Plantaget eller Nya Plantaget, som min mormor kallade det. Hon hade sett dess tillblivelse, sedan bebyggelsen genom branden 1834 jämnats med marken och plats beretts enligt plan för plantering. I Plantaget, nära den plats där musikestraden nu står, hade apoteket en liten paviljong med servering av läskedrycker av egen tillverkning. Den var: nog inte så liten, då rörelsen kunde bära omkostnaderna för egen häst och vagn och körkarl, som ombesörjde transporterna. Inne på apoteksgården, där vi förstås varit, fanns ett stort lager av sågade isblock förvarade i sågspån. Vi hade sett, hur sågningen gick till utanför Sanden och hur de tjocka isstyckena med långa tänger behändigt lyftes upp över iskanten på vaken och bärgades.

En del innergårdar kände vi till rätt bra. Vi lockades med av ambulerande gårdsmusikanter, mestadels utlänningar, som alltid drog publik och slantar till sig. Jag minns bl.a. en musicerande familj — far, mor, son och dotter — spela så vackert. Melodin hade jag inte hört förut, men den fastnade i mitt minne. Det var först i slutet på fyrtioalet jag kom att på nytt höra den och då av en slump, när jag kopplade in en radioutsändning från Wien — en reminiscens så fin som kanske ingen annan.

Vi levde i nuet, observerande allt nytt — en tallriks dekor och mycket annat. Dem, vi mötte, kände vi snart igen. Poliserna

kunde vi namnen på. De var synliga i centrum och gick sina pass i körbanans mitt — aldrig på trottoaren. Brevbärarna kände vi också. De var likaledes prydliga i sina uniformer och hade sommartid särskild uniform — ljus och lätt.

Lösa hundar var det gott om. De samlades ofta i Plantaget, där de förde ett liv utan några hämningar. Vi var rädda, då vi mötte dem, skällande, ofta i flock. Hur mycket skräck hade inte den där besten med nosgrimma ställt till med tidigare!

Gott dricksvatten fanns inne på gårdarna från stadens vattenverk. En tiotal år senare leddes vattnet in i bostäderna. Ibland måste man spränga för att dra dessa ledningar. Vi hade hört varningsropen "Tänt va' de här!" och "Eld i berget!" och sett skyddsstockarna höja sig. Hur språnghålen gjordes? Jo, enligt vad vi förstod, var det med spett och slägga. En man slog med släggan på spettet, som hans kamrat sittande höll fast, lättade på och vred om för varje slag. Resultatet syntes vara minimalt, men det fanns väl ingen bättre metod. Att det var farligt för fingrarna för den, som satt med spettet, antyder följande galghumor: "Se upp när du slår idag, för jag har en ny hatt på mig." På håll iakttog vi förvånat, att slag och ljud ej kom samtidigt, utan ljudet nådde våra öron efteråt, då släggan redan var lyftad till förnyat slag. Vi lärde oss förstås senare, att ljudet ej gick lika fort som ljuset, utan med endast omkring 300 m i sekunden och att man kunde bestämma åskans avstånd från en själv genom att räkna sekunderna mellan blix och doner och multiplicera med 300.

Damerna, tyckte vi, var ofta alltför hårt snörda om livet — oriktigt att behandla sin kropp så. Jag minns den charmerande damen, som markerade sin smala midja med ett brett svart skärp. Flott var hon i hållning och skick, men hon såg också ut att kunna gå av på mitten.

Huvudduken var ett ofta förekommande plagg. De yngre kvinnorna hade hattar. De långa kjolarna var på modet. De kunde passa i de fina salongerna, men att ha dem i vardagsbruk släpande i smuts och damm var galet — ohygieniskt.

Att kokett lyfta och hålla kjolen i ena handen tillkom den hattprydda damen — ofta försedd med parasoll. Det kunde ha varit "Frida" på promenad en solig sommarsöndag.

Vintertid frös vi om fötterna, ja, det kunde hända att de värkte riktigt ordentligt, om vi stått stilla av någon anledning, t.ex. framför ett lockande skyltfönster. Det är egendomligt att man som vuxen inte

känner av kylan på samma sätt, även om man går i tunna strumpor och lågskor. Öron och näsa fick bra skydd av den praktiska mössa av mörkt kläde, som utvecklad såg ut som en påse men med ett hål avsett för ögonen. Den gick lätt att vika upp till en rund kulle och att dra ner om öronen vid behov, men då var det svårt att lyfta den för hälsning. I detta sammanhang kommer jag ihåg Fritz Dinnetz med handen vid den fastsittande mössan, bockande sig för stadens kyrkoherde C. T. Hellgren, som just passerade. Det blev både honnör och bugning för den höge prelaten, men artigheten och den goda viljan var påfallande.

Språket, som folk i allmänhet talade, var ovårdad dialekt. Det är betydligt bättre idag, nu talar man mera högsvenska över lag. I ordet gata t.ex. uttalades rätt allmänt a-ljudet som i hatt. Man blir förvånad över att språket talats så illa. Belysande är historien om en person, som ville tala "fint" — efter ett par dagars besök i Stockholm — men fick vissa svårigheter därvidlag. Det vackra uttalet kom att omväxla med det gamla vanliga såsom i följande citat: "Jag gick gata upp och gata ner för att komma till Ladugårdsgärdet, men jag kom aldrig till Laggårdsgärdet."

Kyrktornets urtavla visar att klockan är 10 minuter över tolv. Vi hade själva lärt oss att avläsa tiden genom att på vår väg förbi räkna minuterna före och efter de tims slag, som för oss var så viktiga: 9—12 och 2—4. Egna klockor hade vi inte. Det var som 14-åring jag fick klocka och då av min farbror apotekare Henrik Fröberg, ett silverur jämte nyckel att dra upp det med. Den klockan tjänade även mig under min apotekstjänstgöring.

Vi ser till höger stadshotellets tre entrédörrar, men det är ingenting för oss. Jo, längre fram i tiden: Skyttegillet barnbal efter jul varje år, en utomordentligt fin tillställning.

Vi går över gatan och har att passera raden av hus utmed Kungsgatan österut till Vattentornet, som syns därborta. Det bär årtalet 1882. Det är lågt, blott hälften så högt som det nuvarande.

Hörnhuset intill Stadshotellet är "Enskilda Banken i Wenersborg", som har sin expedition 1 tr. upp. I hörnlokalen på nedre botten har den driftige barberare Åkerström sin verksamhet. Nästa hus äges av sekreteraren i Hushållningssällskapet Christian von Sydow. I botten-våningen etablerade "Bröderna Pettersson" — Axel och Rickard — en

rätt betydande speceriaffär med viner och delikatesser i sortimentet. De separerade efter några år. Rickard övertog Almlöfs affär. Frimurarlogens hus följer nu. I en affärslokal där försäljes spritdrycker i parti och kallades i folkmun "Femkanna". I samma fastighet inryms Frimurarlogens Restaurang med servering även i trädgården sommartid. Jag håller före, att det var här det av Birger Sjöberg beskrivna Träumerei-intermezzot "På begäran" utspelades. Logelokalerna ligger i övre våningen och har tillslutna och försatta fönster för att förhindra insyn. Vi hörde berättas om skrämmande förehavanden därinne. Själva ställde vi oss tvivlande. Den gamle pålitlige stadsläkaren doktor Bylund och själve kyrkoherden var ju medlemmar där och skulle säkert kunna bevaka och även garantera att allt gick rätt till.

Vid läroverksgårdens södra sida är Cedengrenska huset. Där bor bl.a. läroverkseleven i någon av småklasserna Einar Wallqvist — den sedermera berömde "lapplandsdoktorn", jämte yngre brodern Gunnar, "Putte" och systemen Carin några år framåt.

Vid norra sidan av skolgården ligger den respekterade gymnastikläraren kapten Tell Varodells hus — en pendang till Cedergrenska huset. På Kungsgatan följer sedan den lätt igenkännliga propre ingenjör A. H. Törnros' grönmålade hus. Nästa hus är "Tullen", där fanjunkare Bergströms bor. Sonen Axel slutade som landskamrer i Karlstad. I våningen 1 tr. upp bor bankkamrer Barkstedts. Äldste sonen Sigurd blev innehavare av apoteket här i sin hemstad, och jag blev hans efterträdare.

Runt hörnet in på Östergatan sträcker sig göteborgaren Burmans landshövdingehus. Dessa jämte hans hus vid hamnen, tillkomna i början av seklet, uppfördes under ledning av vår gillebroder Ivar Lundins far, som var Burmans verkmästare och som kom att med familj för gott bli bosatt i Vänersborg som vice värd och förvaltare av fastigheterna. I Burmanska huset intill läroverket hade alltid någon lärare sin bostad under viss tid, t.ex. lektor Fredrik Palmgren, rektorerna Natanael Lindskog, Gustaf Mellén, Nils Emmelin, adjunkt Frans Mannfelt och även en av Gillets stiftare — den kände privatläraren Halvord Lydell. Denne har satt orden till sången "Vänerns Drottning" — tonsatt av Elis Ullman — ur sångspelet med samma namn. Vid Gillets årliga högtidsstämma brukar denna sång sjungas unisont. Ett citat ur texten: "Om än ut i fjärran länder minns jag dig min barndoms stad".

Sist i raden vid Kungsgatan ligger Elimkapellet, uppfört 1895. Det tillhör baptistförsamlingen.

På avstånd höres ljudet från kyrktornets klocka förkunnande med ett udda slag tiden: kvarten över tolv.

”Från Vattentornet går vi sedan Torpagatan ner
till våra hem därborta i söder.

Vi trivas med varann
och tycker allt ibland
att vi äro såsom riktiga bröder.

Och - - - när jag kommer hem
har min Önskan slagit in
Jag känner redan doften
i förstudörren min.

Min glädje är stor,
och kramen från mor
gjorde mej till allra lyckligast i världen.”

ÅRSKRÖNIKA 1975.

Kära gillebröder'

Så har då ännu ett år snart gått tillända.

Ett år som betecknats kvinnoår och byggnadsvårdsår, till den verkan det nu hava kan.

Redan Ernst Rolf sjöng på sin tid:

-Det är kvinnan bakom allt

mannen jämt hon har befallt...

och visst är det väl så att kvinnan i alla tider vetat att hävda sin rätt och att utöva sin makt över oss stackars män. Var det förresten inte en kvinna som uppfann de nu så populära och lönsamma vilda strejkerna?

Jag tänker på LYSISTRATE, ett sjuvärdeles fruntimmer, som redan på 400-talet före Kristus organiserade Atens kvinnor i en vild strejk för att genomdriva sin vilja.

Och vilka vapen de använde sen.

På den tiden fanns varken LO, TCO eller SACO, men kvinnan visste redan då att utnyttja naturkrafterna för att få mannen på knä.

Hur vore det om nutidens kvinnor gjorde detsamma...

Oh, så snabbt det då skulle bli fred i världen!

Svårigheterna är väl att kunna enas.

Jag vill minnas att den internationella kvinnokonferensen tog ett snabbt slut och att många deltagare reste hem till gubbarna innan konferensen var avslutad.

Temat för det internationella kvinnoåret har varit jämlikhet - utveckling - fred, och det har då gällt för kvinnan att riva ner gamla fördomar och att bygga upp en ny syn på kvinnans roll i världen.

När det gäller byggnadsvårdsåret är det vad jag förstår tvärtom. Att inte riva ner för att bereda plats för nytt utan att bevara det gamla för en mänskligare miljö i våra städer.

Vackra tankar båda!

Vad som för övrigt hänt och händer ute i världen ger inga lustkänslor att sätta på pränt.

Det är nästan så man vill citera den gamle skalden och akademi-ledamoten Per Daniel Amadeus Atterbom när han skriver:

-Hemskt är livet
outsägligt vild dess ocean
männskolivet är odrägligt
innan man blir van.

Ja, fy fan.

Det gäller tydligen att vänja sig, men jag har svårt att tro att vi som lever i den s.k. civiliserade delen av världen någonsin kan vänja oss vid diktaturländernas, och jag innefattar då alla diktaturländers behandling av oliktankande - fängelse, tortyr, dödsstraff.

Kidnapping, mord och våld florerar fortfarande bland de politiska vildarna och jag tycker nog det går väl långt när våra diplomater måste kallas hem för att gå igenom en kurs i självförsvar.

I USA går man på i den gamla västernstilen med revolvern i bakfickan och presidenten på kornet och ändå kämpar så många män med näbbar och klor för att nå denna utsatta position.

På sina håll arbetar man emellertid för avspänning.

Kissinger har farit som en skottspole mellan Egypten och Israel och han har tydligen nu lyckats, bland annat genom hot om våld, att få en paus i skjutandet mellan dessa båda länder.

President Kekkonen har haft toppkonferens i Finland, där man drack Koskenkorva och dunkade varann i ryggen och där Olof Palme fick tillfälle att göra en inbrytning hos president Ford, som förresten höll på att bli nerskjuten av oss när han flög hem.

I gamla Sverige har vi det fortfarande rätt fredligt, utom i arbetslivet där 1975 kan betecknas som de vilda strejkernas år. Var har vår föredömliga arbetsmarknadspolitik egentligen tagit vägen...

Men visst händer det saker även här, påhejade av massmedia.

Tänk bara på telearbetaren som fann den röda tråden och genast blev telefonavlyssningen en jätteaffär.

Alla, från höger till vänster tävlade om att vara avlyssnade och kom i Expressen med bild och allt.

Nu har Geijer i en vitbok slagit fast att det är sju svenskar som SÄPO lyssnar på.

Dom sju får vi nog aldrig se i bild.

En av de stort uppslagna händelserna var Davis Cupsemifinalen mot

Chile i Båstad, som satte igång en sällan skådad proteststorm, men som avlöpte lyckligt tack vare polisens goda beredskap.

Att vi dessutom gick till final är ju *en* händelse att glädjas åt.

En sak retade mej, Bo Holmströms intervju med länspolischefen efter matchen när han ställde frågan:

-Var det nödvändigt med så många poliser, det hände ju ingenting... Jag undrar vad samma man skulle frågat om beredskapen varit sämre och det verkligen hade hänt något...

Förberedelserna för valet nästa år är redan i full gång.

Palme talar med all kraft för kärnkraft och Fälldin lägger ner all energi på att spara energi utan kärnkraft. Bohman ryter och Helén går.

Det blir tydligen ett spännande val, men mer om detta då.

Under tiden vänder vi våra blickar mot STADEN, vars utveckling och bevarande ligger oss så varmt om hjärtat.

Att utveckla en stad och samtidigt bevara miljön kan vara nog så besvärligt för dem som har att fatta besluten, men jag hoppas och tror att den nya synen på byggnadsvård skall hjälpa till att på ett vettigt sätt förena dessa båda intressen i framtiden.

Ännu så länge tycks samarbetet inte vara det bästa när kommunstyrelsen mitt i byggnadsvårdsåret vill göra stadens äldsta trähus, det enda som finns kvar från branden 1834, till småindustri och lager i stället för att renovera upp det till bostad.

Nog finns det väl någon som vill bo i och vårda detta hus.

Staden växer inte bara på ytan utan även befolkningsmässigt och bokslutet visar vinst för 1974, men nog fick man en tankeställare när man hör att FO-staben flyttat, Källshagen skall läggas ner, att Toppfrys hotar att flytta till Lidköping och att TELIS dagar är räknade. Förvåningen blir inte mindre när man strax därefter läser att anställningsstoppet på TELI är hävt och att mer folk behöver anställas. Jag ställer frågan som någon gjort före mej.

Vad är sanning?

Men nog finns det ljuspunkter.

Airco Alloys, som tydligen har lyckats bra med sina miljöproblem, planerar en 100-millioners utbyggnad, som ger ytterligare arbetstillfällen.

Vi har fått en specialfabrik för räddnings- och transportbåtar - en exportindustri som tydligen har alla möjligheter att hålla sej flytande.

Berix Electric, specialfabrik för eldrivna truckar tycks också ha framtiden för sig i Vänersborg.

Och så har det äntligen satts på pränt det vi länge trott oss veta, att vi vänersborgare är så trevliga.

Detta förhållande lär, enligt ELA vara orsaken till att två fasta tjänster under Västra kustbevakningen placerats i Vänersborg med fartyg och allt.

Vi tackar och tar emot och jag hoppas, trots de mörka molnen, att staden skall gå en ljus framtid till mötes.

Någon som tydligt också tror på framtiden är Sparbanken, som i år lyxrenoverat och installerat världens förnämsta säkerhetssystem i Lilla Paris, så nu är rånare och inbrottstjuvar hänvisade till filialerna, som mycket riktigt haft påhälsning både i Vargön och på Torpaområdet.

Även museet har haft ovälkommet besök, då diamanter och guldklimpar stals för 30.000 kronor.

Inbrottet är ett mysterium för polisen skriver ELA.

Det påminner mej om en forna tiders överkonstapel i Vänersborg som efter ett inbrott kunde konstatera:

-Det är yrkestjuvar som varit framme, här är inget att göra.

Om det mörknar för staden så ser det ändå ljust ut för vårt GILLE, som i år fått 34 nya medlemmar.

I samband härmed så måste jag nämna en händelse som verkligen visar intresse för staden och Gillet.

Den 11 juli i år var det 55 år sedan Brättestenen på Gillets initiativ invigdes, vilket föranledde den minnesgode brodern Nils Palmström att på eget initiativ och med egen skurborste renovera stenen - en gärning väl värd en applåd, inte sant.

Så till årets stora händelse.

Det låg feststämning i luften den 1 september.

Solen sken från en klarblå himmel och stadens flaggor var i topp. Ja, till och med från Sparbankens fem flaggstänger vajade för en gångs skull lika många *svenska* flaggor.

Vid järnvägsstationen, som dagen till ära försetts med byggnadsställningar, trängdes monarkister och republikaner om de bästa platserna för att hylla och hurra för Hans Majestät Konungen, som denna dag startade sin Eriksgata i Älvsborgs län.

Landshövdingen von Sydow, som lagt pipan hemma, hälsade i varma ordalag Konungen välkommen och sen bar det av i flygande fläng till Dalsland.

På kvällen hade cirka 15.000 människor, bland andra gilleskrivaren samlats på torget för att med sång och musik, tal och fyrverkeri hylla Majestätet. Som gåva överlämnades Vänersborgs historia, bunden i elegant skinnband av hovbokbindaren Sten Sahlin och allt verkade från början välregisserat.

Men nog är det märkligt detta med teknik.

Vi lever i dataåldern, vi har landstigit på månen och är på väg till mars, men att få en högtalaranläggning att fungera på Vänersborgs borg tycks vara en teknisk omöjlighet.

Och ändå är det så enkelt som att ställa en man vid varje högtalare som ser till att kontakterna sitter på plats när folk tränger på. Så långt hade emellertid inte regin sträckt sig och det var bara sista strofen på Birger Sjöbergs "Lilla Paris"... framförd av gillebrodern Frank Johnsson som gick fram och som gav oss en föreställning om hur bra det hela kunde varit.

För övrigt är det nyttigt med kungabesök.

Stadens infarter blev asfalterade, stadshotellets fasad uppsnyggad och blomkrukor placerade utanför entrén.

Apropå stadshotellet så har vi nu fått en ny krögare och om han även i fortsättningen gör lika bra ifrån sej som han lär ha gjort vid landstingets kungamiddag så är staden måhända att gratulera.

Vi får avgöra detta om en stund när vi just i år - kvinnoåret - firar Högtidsstämma med damer.

I kväll mina bröder går vi in för att roa våra förtjusande damer, utan vilka livet skulle bli nog så trist.

Glöm inte temat, jämlikhet, utveckling, fred.

Låt i jämlikhetens namn även damerna bjuda till dans och håll fred, så får vi se hur det utvecklas.

Det där med Lysistrate nämner vi väl ingenting om i kväll, inte sant!

Slutligen vill jag tacka alla trevliga gillebröder för det år som gått och inte bara önska en trevlig fortsättning på kvällen utan även ETT GOTT NYTT GILLEÅR.

Vänersborg, allhelgonadags afton den 31 oktober 1975.

SVEN LIND

MINNESRUNOR 1975.

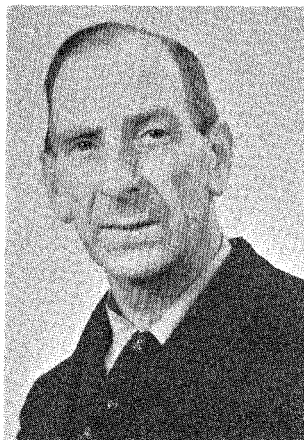
Bort gå de, stumma skrida de,
en efter en, till skuggornas värld.

Gillebröder

Under det år som gått sedan vi sist möttes till Högtidsstämma ha femton bröder fullbordat sin jordesvandring och lämnat vår krets. Vi minnas dem alla som goda människor och goda gillebröder.

F. lagerföreståndaren KNUT HANSSON föddes i Vänersborg den 13 februari 1889 och avled där den 10 december 1974. Han gick först i typograflära hos boktryckaren C.W. Carlsson men anställdes snart hos grosshandlaren August Andersson, där han stannade nära 40 år, tills firman 1960 övergick i andra händer. Han har givits vitsordet att han arbetade där med aldrig svikande plikt känsla.

Hansson var en känd man inom Vänersborgs idrottsliv. Han var en av veteranerna inom V.I.F. men mest verkade han inom specialföreningarna som roddare, som brottare och som gymnast. 1914 blev han medlem i Vänersborgs roddklubb och han var med om att vinna två SM-tecken åt klubben. 1922 i inriggad fyra och 1927 i inriggad tvåa. Han tillhörde klubbens styrelse 1916—1924.

Sitt intresse för roddsporten bibehöll han genom åren som medlem i föreningen Gamla roddare. Som företrädare för Vänersborgs brottarklubb erövrade han ett par distriktsmästerskap. Sin största insats gjorde han inom Vänersborgs gymnastikförening som instruktör och gymnastikledare. Ända in i sjuttioårsåldern ledde han den frivilliga gymnastiken och kring honom samlades genom åren en stor skara yngre och äldre gymnaster, som entusiasmerades av hans skickliga och förstående ledning. Han var deltagare i den stora internationella gymnastikfest med 7300 gymnaster från 37 länder som under namnet Lingiaden hölls i Stockholm sommaren 1939 till 100-årsminnet av Per Henrik Lings död. Som erkänsla för sitt uppförande arbete erhöll han Svenska Gymnastikförbundets förtjänstmärke i guld. När hemvärnet i Vänersborg bildades 1940 blev han ställf. hemvärnsområdesbefälhavare och kvarstod i tjänsten en lång följd av år.

Hansson inträdde i Gillet 1938.

Redaktören LARS MADSEN var född i Vänersborg den 19 juni 1904 och avled där på lasarettet den 23 december 1974 i sviterna av en bilolycka på väg till hemmet i Tisselskog. Student vid stadens läroverk 1923 fortsatte han sina studier i Uppsala, där han blev fil. kand. 1930 och fil.mag. 1932. med litteraturhistoria som huvudämne. En tid var han amanuens vid landsmålsarkivet i Uppsala men började 1933 arbeta vid dåvarande Radiotjänst som reporter och regissör. Bland andra uppgifter regisserade han de på sin tid mycket uppskattade radioserierna "Familjen Björk" och "Optimisten och pessimisten". Sin största och bestående insats gjorde han som reporter: Han har kallats det svenska radioreportagens fader. Hans förmåga att nå kontakt med människor, särskilt de gamla, litet avsides boende och få dem att berätta om livet förr i världen, om sina upplevelser och sin miljö gjorde honom till en av våra allra främste folklivskildrare och hans inspelningar från dessa reportage torde bli ovärderliga källor för vår folklivsforskning.

De gjordes innan ännu televisionen kommit in i bilden; kanske man kan vara tacksam härför, då måhända TV-apparaturen hade hindrat berättarna att så spontant som de gjorde lämna sina bidrag. Tyvärr finns inspelningarna ej tillgängliga i bokform — med ett enda undantag: den 1955 utgivna "Helikopterresan" med underrubriken Ett reportage från fjällvärldens väglösa bebyggelse, där Madsén skildrar en färd hösten 1954 från Östersund till norra Lappland och får de isolerade ödemarksborna att skildra sina oftast felslagna förhoppningar vid kontakter med olika markförvaltande myndigheters och vägväsendets ogina och senfärdiga byråkrater. Madsén var också målare och valde då gärna motiv från det Dal, som han skattade så högt och där han tidigt förvärvade ett ställe i Högelunds by i Tisselskog, dit han drog sig tillbaka efter pensioneringen från Sveriges Radio.

Madsén blev medlem i Gillet 1955.

Förmannen NILS SVANBERG föddes på Blåsut den 8 augusti 1909 och avled där den 3 januari 1975. Vid femton års ålder började han arbeta på A.F. Carlssons skofabrik, där han med tiden avancerade till förmän. På grund av ohälsa sjukpensionerades han några år innan fabriken nedlades 1969. I unga år var han en skicklig bandyspelare och en av stiftarna till Blåsuts bandyklubb. Svanberg var god sångare och under många år en intresserad medlem i Sjung, sjung-kören.

I sitt arbete var han plikttrogen och hans umgänge med medmänniskorna präglades av stor hjälpsamhet mot alla.

Han ingick i Gillet 1954.

Köpmannen SUNE JARHED var född i Vänersborg den 12 september 1920 och avled i Trollhättan den 13 januari 1975. Han började sitt förvärvsarbete inom målaryrket men fick 1945 anställning som kontorist vid Flygmotor i Trollhättan för att några år senare övergå till Wulf & Co i Vänersborg, där han arbetade på dess försäljningsavdelning till 1967. Därefter innehade han till sin död grossistfirman Essmanprodukter i Trollhättan.

Redan 1934 anslöt sig Jarhed till I.O.G.T. och när man mot slutet av 1940-talet började den studieverksamhet, som numera går under namnet Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (N.B.V.) ägnade han sig med livligt intresse däråt. Han var under ett antal år ordförande i dess distriktsstyrelse. Jarhed var medlem i Tempelriddarorden och beklädde ledande poster där.

En poetisk ådra och lättheten att tala gjorde honom uppburen inom ordenslivet. Hans hobby var kanske främst trädgården, där han glädde sig alldeles särskilt åt sina rosor.

Jarhed inträdde i Gillet 1955.

Ingenjören SVEN BODÉN, född i Vänersborg den 26 juni 1918, avled i Gislaved den 24 februari 1975. Efter skolgång i hemstaden och anställningar vid flottan och Statens järnvägar studerade han vid Tekniska institutet i Stockholm, där han avlade ingenjörsexamen 1944. Han arbetade som konstruktör vid bl.a. Vargöns Aktiebolag, varefter han 1954 blev verkstadsingenjör vid Inlands pappersbruk i Lilla Edet. Från 1965 var han verkstadschef vid gummifabriken i Gislaved. Bodén var fackligt och politiskt engagerad. Under Lilla Edettiden var han ordförande i byggnadsnämnden i Inlands Torpe kommun, ordförande i lokalavdelningen av Sveriges industritjänstemannaförening och medlem i den kommitté, som tillsattes för utredning av rasen i Göta Älv.

Bodén var god simmare och tävlade i Vänersborg för I.F.K., där han också fungerade som ledare.

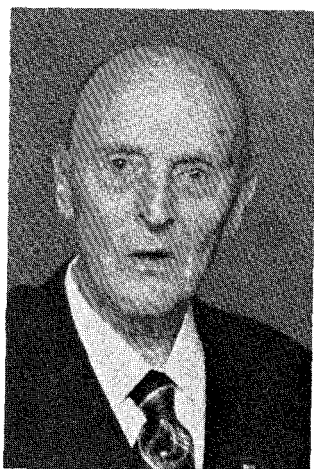
I Gislaved tog han initiativet till en simklubb, där han vid sitt frånfalle beklädde posten som ordförande och ledde klubbens ungdomssektion. I Gislaved var han även verksam för rehabilitering av handikappade. Sven Bodén var en stor idealist, han engagerade sig helt och fullt för de uppgifter han ställdes inför. Han har fått det eftermälet, att han var en man med ovanligt gedigen karaktär.

Bodén inträdde i Gillet 1947.

F. landskanslisten JOHN BÜGLER föddes i Vänersborg den 15 maj 1904 och avled där den 28 februari 1975. Han avlade realskoleexamen vid stadens läroverk 1921 och fick då anställning som kon-torist vid skofabriken. 1928 kom han till länsstyrelsen och verkade där som landskanslist på bilregistret till sin pensionering. Som intresserad idrottsman var han medlem i I.F.K. och i dess veteranförening, när han lämnat den aktiva idrottsbanan. Han var medlem i Vänersborgs arbetareförening och förestod under många år föreningens biograf Stora Biografen. I Elfsborgs Läns Annonsblad medarbetade han länge som biogrecenent under signaturen Mr Wu.

Bögler inträdde i Gillet 1931.

F.d. majoren TOR WIBOM föddes i Vänersborg den 16 september 1885. Vid stadens läroverk avlade han mogenhetsexamen 1904 och valde sedan den militära banan. Efter officersexamen 1906 blev han underlöjtnant vid Positionsartilleriregementet, sedan kapten vid Svea artilleriregemente 1918 men gick på frivillig övergångsstat 1926 och utnämndes till major i armén 1942. Från 1926 ägnade han sig åt fastighetsförvaltning och innehade ledande poster inom Stockholms fastighetsägareförening. Sveriges fastighetsägareförbund och andra fastighetsförvaltningsorganisationer ända till slutet av 1960-talet. Han tillhörde Statens hyresråd åren 1942—1962.

Tor Wibom var i unga år en framgångsrik aktiv idrottsman, särskilt som ryttare och skytt, men det var framför allt som ledare han gjorde sina stora insatser på idrottens område.

Från 1912 beklädde han ansvarsfyllda poster inom den militära idrottsrörelsen. Före de olympiska spelen i Stockholm 1912 började han intressera sig för den moderna femkampen och han var en lyckosam och högt skattad ledare för de svenska deltagarna i denna idrottsgren vid olympiaderna i Antwerpen 1920, Paris 1924, Amsterdam 1928 och Los Angeles 1932. En minnestecknare, själv en framstående femkampare, har framhållit att de tidigare svenska internationella framgångarna i femkamp kunna till en mycket väsentlig del föras tillbaka på Wiboms insatser. Han tillhörde till 1948 överledningen för de svenska olympiatrupperna. Åren 1928—1948 var han generalsekreterare i den internationella organisationen för modern femkamp och därefter ett par år dess president.

Wibom var en av initiativtagarna till firandet av Svenska flaggans dag, tillhörde dess styrelse från 1919 och var ordförande där 1936—1956.

Tor Wibom var fäst vid sin födelsestad och omfattade med stort intresse vårt Gille, där han blev medlem redan 1906, året efter instiftandet. Vid sin bortgång den 1 mars 1975 hade han den längsta medlemstiden och var också en av de till levnadsåren äldsta gillebröderna. Han mottog Gillets medalj 1955.

Sin kärlek till Vänersborg visade Wibom genom flera donationer. Han överlämnade 1969 sina samtliga idrottspris och minnen från sitt arbete inom de olympiska organisationerna, en i sitt slag helt unik samling, som nu fyller en stor monter i Idrottshuset. Vidare skänkte han under sina sista år och genom testamente avsevärda belopp till en fond, kallad Tor Wiboms idrottsfond, varur varje år på hans födelsedag utdelas ett stipendium till "en framstående ledare eller organisatör, som gjort högt värderade insatser till fromma för idrotten i Vänersborg".

Verkstadsägaren GUNNAR KRAFFT var född i Vänersborg den 24 maj 1914 och avled där den 16 mars 1975. Fadern drev smidesverkstad in på gården till Edsgatan 47, samma verkstad, som tidigare innehåfts av smidesmästaren O.E. Blomstrand, förebilden till Birger Sjöbergs dansante men "dystre Blomström". Efter skolgången började Gunnar Krafft lära faderns yrke. Endast 19 år gammal övertog han rörelsen, som 1949 flyttades till större och mera ändamålsenliga lokaler på Vassbotten. Där utvecklades rörelsen betydligt. Krafft drev den till sin bortgång, dock hade han på sista tiden på grund av ohälsa och inför hotet av den beslutade Vassbottenleden börjat avveckla den. Han var en skicklig yrkesman och han var intresserad medlem i stadens hantverksförening. I sin ungdom ägnade han sig åt roddsporten.

Han inträdde i Gillet 1952.

F. övermaskinisten OSCAR G. JOHANSSON, född i Vänersborg den 2 juli 1885, avled i Mölndal den 29 april 1975. Från barnsben hade han varit intresserad av sjön och båtar. Sedan han ett par år varit i smedslära hos en släkting, tog längtan till sjön överhanden och han fick vid 15 års ålder sin första anställning som borstpojke på kanalångaren Ceres. Han seglade också med vänerskutor. För att få verkstadspraktik började han 1907 på Eriksbergs Mekaniska Verkstad i Göteborg. Han blev så elev vid navigationsskolan där och avlade maskinistexamen 1910, varefter han kom i tjänst hos Rederibolaget Axel Broström & Son som tredje maskinist på SS Daland. Han tog övermaskinistexamen 1912. Från 1914 till augusti 1948 seglade han oavbrutet från rederiets fartyg på de sju haven och besökte hamnar i alla världsdelar.

Hans sista anställning var som maskinchef på SS Ceylon. Han var till sjöss under båda världskrigen och upplevde ubåtsanfall och prejningar, men hans fartyg klarade sig, fast de stundom gingo med kontraband. 1935 belönades han med Patriotiska Sällskapets guldmedalj för långvarig och trogen tjänst. När han pensionerats från Broströmsrederiet kunde han ej överge sjömanslivet utan fortsatte under somrarna som maskinist på skärgårdsbåtar. Johansson hade från barndomen varit läshungrig och under de långa sjöresorna medförde han sitt eget bibliotek, varur han skaffade sig betydande kunskaper i olika ämnen, så

vitt skilda som matematik och antik historia. När man i U.S.A. började sända upp satelliter intresserade han sig för datorer och sökte sätta sig in i deras funktion. Fastän han i den tidiga ungdomen lämnade sin fädernestad, var han alltid intresserad för den och dess historia och inträdde därför i Gillet 1944.

Glasmästaren ERIK HELLMAN, född i Vänersborg den 4 september 1898, avled där den 19 juni 1975. Under hela sin verksamma tid var han hemstaden trogen, här gick han sina lärlingsår och här stiftade han, 22 år gammal, tillsammans med en broder firman Vänersborgs Glasmästeri, Hellman & Co. Ända till sin bortgång, alltså i 55 år, arbetade han inom sitt företag, som yrkesman, välkänd och aktad för sin skicklighet, sin kunnighet och sin hederlighet, en hantverkare av den gamla stammen. Inom stadens Fabriks- och Hantverksförening var han sedan 1927 en aktiv medlem bl.a. som sekreterare under åren 1937—1955. Han var senare föreningens älderman. Hans värdefulla insatser till yrkenas förkovran belönades med Sveriges Hantverks- och Industriorganisations förtjänstmedalj.

Han var idrottsman och länge kassör hos IFK. Åren 1948—1969 var han huvudman i stadens sparbank. I Vänersborgs första Rotary-klubb var han en av de äldsta medlemmar-na.

Hellman inträdde i Gillet 1930.

F. bankkassören GUNNAR BACKMAN föddes i Vänersborg den 4 januari 1890 och avled i Arvika den 2 juli 1975. Vid sjutton års ålder anställdes han vid Wermlands Enskilda Banks då åter inrättade kontor i Vänersborg. Efter tio år blev han kassör vid Industribanken i Göteborg, men övergick 1920 till Sydsvenska Kreditaktiebolaget, sedermera Skånska Banken. Han blev Arvikabo 1922. När Skånska Bankens kontor där 1936 övertogs av Värmlandsbanken, kom han åter till det företag, där han börjat sin yrkesbana, och där stannade han till pensionsåldern. Vid sidan av arbetet hade han många intressen, som god sångare var han en uppburen sällskapsmänniska och han deltog livligt på ledande befattningar i Arvikalogens av Odd Fellow arbete.

Hans hobby var finsnickeriet och där säges han ha uppnått en för amatören ovanligt stor skicklighet. Hans eftermäle lyder: en vänfast och sympatisk man, vars väsen ofta genomlystes av en stilla och fin humor.

Backman inträdde i Gillet 1945.

F. kommunalarbetaren VIKTOR MOSSBERG var född i Tun. Skaraborgs län, den 5 maj 1899 och avled i Vänersborg den 25 augusti 1975. Hit hade hans familj flyttat, innan Viktor ännu hunnit skolåldern. Tidigt kom han ut i förvärvsarbetet och han prövade stadens då stora arbetsplatser, tändsticksfabriken och skofabriken. 1929 anställdes han vid gatu-kontoret i staden som stensättare och detta arbete behöll han tills han pensionerades efter 35 år i Vänersborgs tjänst. 1960 erhöi han stadens guldmedalj för gägnelig gärning. Mossberg var i sin ungdom en skicklig fotbollsspelare. 1918 blev han medlem i V.I.F. och tillhörde dess lag ett tiotal år. Han förblev sin gamla förening trogen till sin bortgång. Fiske var hans hobby och han tillbragte helst fritiden i sin motorbåt för långa fisketurer på Väneren.

Mossberg inträdde i Gillet 1955.

F. verkställaren GUSTAF SVÅRD, född i Vänersborg den 13 juni 1895, avled i Stockholm den 15 september 1975. Fadern var skomakarmästare och sonen valde faderns yrke som lärning vid A.F. Carlssons skofabrik. Efter några år lämnade han denna arbetsplats och skaffade sig vidgad yrkeskunskap genom praktik vid olika skoindustrier i Mellaneuropa. Hemkommen arbetade han vid flera av vårt lands största skofabriker och slutade som verkställare vid Stockholms skofabrik. I ungdomen var Svård aktiv fotbollsspelare i V.I.F. Hela sitt liv kände han starkt sambandet med Vänersborg och släppte aldrig kontakten med fädernestaden utan sökte sig gärna hit. Sedan han inträtt i Gillet 1937, deltog han ofta och intresserat i Gillets högtidsstämmor, sista gången 1974.

F. affärsföreståndaren ÅKE LIND föddes i Vänersborg den 6 december 1914 och avled där den 27 september 1975. Redan tidigt anställdes han vid stadens systembolag och där och vid bolagen i Åmål och Trollhättan verkade han i nära 30 år tills han på grund av sjukdom måste gå i pension. Han tjänstgjorde som föreståndare i Åmål och på andra platser i Västsverige.

Utom arbetet var hans stora intresse brottningsporten. Alltsedan Vänersborgs brottareklubb bildades 1932 var han aktiv brottare och tränare där och tillhörde styrelsen på olika poster, bl.a. som sekreterare under åren 1947—1963. Hans uppoffrande insatser för denna sportgren rönte livlig uppskattning från idrottens topporganisationer, han belönades bl.a. med Svenska Brottningförbundets och Svenska Riksidrottsförbundets diplom och med Västergötlands Brottningförbunds guldmedalj.

Lind inträdde i Gillet 1955.

F. stadsträdgårdsmästaren ERIC ERICSON var född i Ronneby den 9 januari 1901 och avled i Vänersborg den 26 oktober 1975. Han tillhörde en trädgårdsmästaresläkt, både farfadern och fadern hade ägnat sig åt detta yrke. Fadern antogs 1905 till stadsträdgårdsmästare i Vänersborg. Efter skolgång här utbildades Eric Ericson vid Alnarps trädgårdsskola och därefter praktiserade han vid Trädgårdsföreningen i Göteborg och Stockholms parkförvaltning. En tid verkade han i födelsestaden som arbetsledare vid Ronneby brunn. Under flera år var han trädgårdsmästare vid Frölinge gods i Getinge socken, Halland. Därifrån återkom han till Vänersborg 1933, då han efterträdde fadern som stadsträdgårdsmästare och som sådan verkade han till pensioneringen 1966, alltså i 33 år. Han belönades med stadens förtjänstecken 1964. Under hans tid utvecklades stadens parker och planteringar markant. Han deltog i planläggningen av Skräckleområdet och även urnlunden vid krematoriet är hans verk.

Eric Ericson var i yngre år en skicklig roddare och tävlade för Vänersborgs roddklubb. Tillsammans med gillebrodern Knut Hansson tog han hem två SM-tecken åt klubben. Eljest verkade han ej mycket utåt, han var en arbetsmänniska, som sökte sin avkoppling inom familjen och vid sitt sommarställe i Bälingebo vid Vänern.

Han inträdde i Gillet 1955.

Vi lysa frid över våra bortgångna gillebröders minne.

EINAR WEISS.

*Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ner.*

*Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden söver dem,
susar sin vaggande sång.*

(Anita Halldén)

Styrelseberättelse.

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avgiva följande berättelse för verksamhetsåret 1975, Gillets 70:e arbetsår.

Gillet har under året varit samlat till Årsstämma i Gillets styrelserum, torsdagen den 10 april 1975 och till Högtidsstämma på Stadshotellet, Allhelgonadags afton, fredagen den 31 oktober 1975, Högtidsstämman, som samlat 89 gillebröder, leddes av 1:e Äldermannen Olov Janson.

Gilletts medalj tilldelades gillebröderna Olov Janson och Sten Sahlin. Gillets 25-årstecken tilldelades gillebröderna: Gösta Alfredsson, Eric Andersson, Nils Andersson, Kjell Galle, Hilding Karlsson, Olof Sunnerdahl, Vilgot Sunnerdahl, Arne Tibblin, Bertil Wilhelmsson, Carl Erik Poucette, Nils Rapp, Erik Emanuelsson och Ernst Lundberg.

Sedan stadgeenliga ärenden behandlats avslutade 1:e Äldermannen Högtidsstämman. Till den efterföljande måltiden hade våra damer inbjudits och under trivsamma och festliga former firades denna den 70:e Högtidsstämman av gillebröder med damer, innalles 160 personer.

Gilletts årsskrift har under året utkommit med sin fyrtiofjärde årgång, som distribuerades under oktober månad.

Vi årets slut hade Gillet 633 medlemmar.

Gilletts ekonomiska ställning, fondernas förvaltning och Gillets understödsverksamhet framgår av nedan lämnade redogörelse. Beträffande Gillets fastighet med tillhörande fond hänvisas till Älderdomshemsstiftelsens särskilda styrelseberättelse.

Inom sig har styrelsen för året utsett till 2:e älderman Sten Sahlin, till gilleskrivare Stig Larsson, till kassafogde Ole Thernquist, till gillevärd Evert Lundborg, till krönikör Sven Lind och till bisittare Carl-Viking Wahlin, kontaktman i fastighetsfrågor.

Styrelsen har haft 7 protokollförda sammanträden varjämte annat samråd ägt rum.

Vänersborg den 6 april 1976.

Olov Janson

Sten Sahlin

Stig Larsson

Ole Thernquist

Sven Lind

Evert Lundborg

Carl-Viking Wahlin

Debet		1. ALLMÄNNA KASSAN		Kred
Behållning från 1974	4.912:88	Hyra till Stiftelsen	4.000:—	
Medlemsavgifter	12.440:—	Bidrag till Stiftelsen	2.000:—	
Ränta sparkasseräkning	158:51	Sammanträdeskostnader	631:10	
		Värme kontor arkiv	1.203:75	
		Gåvor uppvaktn.	1.263:70	
		Trycks. el. kontorsk.	1.103:70	
		Porto	112:50	
		Skatt	180:—	
		Andel i årsskrift	3.611:—	
		B. Sjöbergss.	50:—	14.155:7
		Behållning ti. 1976		
		Kassa postgiro	1.698:37	
		Innest. i bank	1.657:27	3.355:6
	<u>17.511:39</u>			<u>17.511:3</u>

2. VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES FÖRSKÖNINGSFOND

Behållning från 1974	7.922:97	Skatt	139:—
Ränta	548:—	Behållnin. till 1976 innest. i bank	8.331:9
	<u>8.470:97</u>		<u>8.470:9</u>

3. NAMNKUNNIGA VÄNERSBORGARES MINNESFOND

Behållning från 1974	1.915:51	Behålln. till 1976 innest. i bank	2.060:5
Ränta	145:—		
	<u>2.060:51</u>		<u>2.060:5</u>

4. KNUT HERNSTRÖMS MINNESFOND

Behållning från 1974	3.819:75	Behålln. till 1976 innest. i bank	4.079:75
Ränta	260:—		
	<u>4.079:75</u>		<u>4.079:75</u>

5. HJALMAR A. LINDEDALS MINNESFOND

Behållning från 1974	10.989:73	Behålln. till 1976	
Ränta	620:—	Lån till Stiftelsen	3.600:—
		Innest. i bank	8.009:73
	<u>11.609:73</u>		<u>11.609:73</u>

6. MAJOR OSCAR WENNERSTRÖMS UNDERSTÖDSFOND

Debet		Behålln. till 1976	Kredit
Behållning från 1974	4.730:67	Lån till Stiftelsen	1.600:—
Ränta	320:—	Innest. i bank	3.450:67
	<u>5.050:67</u>		<u>5.050:67</u>

7. WILHELM & NORA MALMBERGS DONATION

Behållning från 1974	12.653:30	Skatt	219:—
Ränta	755:—	Behålln. till 1976	
		Lån till Stiftelsen	5.200:—
		Innest. i bank	7.989:30
	<u>13.408:30</u>		<u>13.189:30</u>
			<u>13.408:30</u>

8. RICHARD DYMLINGS ÅRSSKRIFTSFOND

Behållning från 1974	3.721:64	Skatt	58:—
Försålda årsskrifter	50:—	Kostn. för årsskriften	5.540:—
Annonser	5.790:—	Behålln. till 1976 innest. i bank	4.205:07
Ränta	241:43		
	<u>9.803:07</u>		<u>9.803:07</u>

9. LAURA & ESTER DANIELSSONS DONATION

Behållning från 1974	11.156:71	Behålln. till 1976	
Ränta	687:—	Lån till Stiftelsen	5.080:—
		Innest. i bank	6.763:71
	<u>11.843:71</u>		<u>11.843:71</u>

10. NILS CARLSTRÖMS DONATION

Behållning från 1974	7.165:66	Skatt	124:—
Ränta	442:—	Behålln. till 1976	
		Lån till Stiftelsen	3.000:—
		Innest. i bank	4.483:66
	<u>7.607:66</u>		<u>7.483:66</u>
			<u>7.607:66</u>

11. VIKTOR & ELLEN HANSSONS DONATION

Debet			Kredit
Behållning från 1974	5.196:10	Julgåvor	257:50
Ränta	385:—	Behålln. innest. i bank	5.323:60
	<u>5.581:10</u>		<u>5.581:10</u>

12. EMIL JOHANSSONS DONATION

Behållning från 1974	3.345:44	Behålln. till 1976 innest. i bank	3.582:06
Ränta	236:62		
	<u>3.582:06</u>		<u>3.582:06</u>

Granskningsberättelse.

Undertecknade, som utsetts att i egenskap av granskningsmän granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning under 1975, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande granskningsberättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonders räkenskaper och styrelsens berättelse, som lämnar upplysning om de ekonomiska förhållandena och om förvaltningen av dess angelägenheter.

Anledning till anmärkning föreligger icke i avseende å redovisningshandlingarna, Gillets bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av Gillets angelägenheter. Med stöd av vad vi under granskningen inhämtat tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen omfattar.

Vänersborg den 21 februari 1976.

Rolf Jacobsson
granskningsman

Gunnar Berger
granskningsman

**STIFTELSEN VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES
ÅLDERDOMSHEMS STYRELSEBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1975.**

Styrelsen för Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Ålderdomshem får härmed avgiva följande berättelse över verksamhetsåret 1975 stiftelsens tjugofjärde arbetsår.

Räkenskaperna utvisa följande:

Vinst & Förlust konto

Debet			Kredit
Räntors konto	12.076:10	Hyrors konto	18.100:—
Skatters konto	813:—	Bidrag fr. Allm. kassan	6.000:—
Fastigh.kostn.konto	1.644:90	Räntors konto	28:06
Försäkringars konto	1.592:—	Restitution av porto	8:—
Reparationers konto	4.573:—		
Understöds konto	300:—		
	20.999:—		
Årets vinst	3.137:06		
	<u>24.136:06</u>		<u>24.136:06</u>

IN & UTGÅENDE BALANS KONTO

	1/1	31/12
Tillgångar		
Fastighets konto (tax.v. 160.000:—)	155.000:—	155.000:—
Inventarie konto	3.100:—	3.100:—
Bank & postgiro konto	2.052:84	689:90
	160.152:84	158.789:90
Kapital konto	6.577:16	3.740:10
	<u>166.730:—</u>	<u>162.530:—</u>
Skulder		
Lånekonto	166.730:—	162.230:—
Hotell Gillet (renhålln. 4:e kv. -75)		300:—
	<u>166.730:—</u>	<u>162.530:—</u>

SYSKONEN INGEBORG & GOTTFRID ELISSASSONS DONATION

Debet		Behållning till 1976	Kredit
Behållning från 1974	63.351:48	Lån till Stiftelsen	55.000:—
Ränta	3.320:03	Innestående i bank	11.671:51
	<u>66.671:51</u>		<u>66.671:51</u>

Fastigheten har under året besiktigats i och för kontroll av brandskyddet. Enligt de skärpta bestämmelserna fordrades vissa förstärkningar av detta, såsom inklädnad av trappa med tändskyddande material samt insättning av en st. dörr. I samband med detta har vissa målningsarbeten måst utföras. Fastigheten är nu godkänd för sitt ändamål enligt fordringarna för brandskyddet.

Inom sig har styrelsen för året utsett till v.ordförande Sten Sahlin till sekreterare Stig Larsson, till kassör Ole Thernquist samt till fastighetsförvaltare Carl-Viking Wahlin.

Vänersborg den 6 april 1976.

Olov Janson

Sten Sahlin

Stig Larsson

Ole Thernquist

Carl-Viking Wahlin

Sven Lind

Evert Lundborg

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som utsetts att i egenskap av revisorer granska stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Alderdomshems räkenskaper och förvaltning, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av stiftelsens räkenskaper och styrelsens berättelse, som lämnar upplysning om stiftelsens ekonomiska förhållanden och om förvaltningen av dess angelägenheter.

Anledning till anmärkning föreligger icke i avseende å redovisningshandlingarna, bokföringen, inventeringen av tillgångarna eller eljest beträffande förvaltningen av stiftelsens angelägenheter.

Fastigheten anses försäkrad till betryggande belopp.

Med stöd av vad vi under revisionen inhämtat tillstyrker vi full ansvarsfrihet för 1975 års förvaltning.

Vänersborg den 21 februari 1976.

Rolf Jacobsson
revisor

Gunnar Berger
revisor

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES TILLGÅNGAR
DEN 31/12 1975.

Allmänna kassan	3.355:64	
Vänersborgs Söners Gilles Försköningsfond	8.331:97	
Namn-kunniga Vänersborgares Minnesfond	2.060:51	
Knut Hernströms Understödsfond	4.079:75	
Hjalmar A. Lindedals Minnesfond	11.609:73	
Major Oscar Wennerströms Understödsfond	5.050:67	
Wilhelm & Nora Malmbergs Donation	13.189:30	
Richard Dymplings Årsskriftsfond	4.205:07	
Laura & Ester Danielssons Donation	11.843:71	
Nils Carlströms Donation	7.483:66	
Viktor & Ellen Hanssons Donation	5.323:60	
Emil Johanssons Donation	3.582:06	80.115:67
Stiftelsen Vänersborgs Söners Gilles Ålderdomshem		
Ingeborg & Gottfrid Eliassons		
Donationsfond	66.671:51	
Avgår fastigheten	3.740:10	62.931:41
		<u>143.047:08</u>

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES
MEDLEMMAR
1976.

MEDLEMMAR.

	Födelse- år	Inträ- desår
ADOR, HANS, Personalchef, Växjö	1935	75
ALBRECHTSON, ERIC, fd. Tillskärare, Vänersborg	1894	54
ALEXANDERSSON, ZAID, Ledningsingenjör, Vänersborg	1924	55
* ALFREDSSON, GÖSTA, Försäljare, Vänersborg	1922	51
AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	58
AHLIN, LENNART, Bilskolechef, Vänersborg	1916	54
AHLM, ALLAN, Järnhandelsbiträde, Vänersborg	1923	58
ALM, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1944	73
ALMQVIST, LARS, Jägmästare, Lerum	1903	57
* ALMQVIST, SVEN, Överläkare, Linköping	1931	46
ALMSTRÖM, NILS OLOV, Provinsialläkare, Kungälv	1910	55
AMGÅRD, KARL-ERIC, Kommunalarbetare, Vänersborg	1940	74
ANDERSSON, ALLAN, Sjukvårdare, Vänersborg	1917	60
ANDERSSON, ALLER, Skolvaktmästare, Vänersborg	1909	55
ANDERSSON, ARNE, Kommunalarbetare, Vänersborg	1913	71
* ANDERSSON, ARNE, Yrkesvalslärare, Bromma	1917	43
ANDERSSON, BO, Ingenjör, Örebro	1940	74
ANDERSSON, BROR, Sägare, Vänersborg	1935	69
ANDERSSON, CARL-AXEL, Göteborg	1918	72
ANDERSSON, EINAR, Lagerchef, Vänersborg	1914	54
* ANDERSSON, ERIC, Assistent, Vänersborg	1915	51
ANDERSON, FRANK, Elingenjör, Vänersborg	1914	67
* ANDERSSON, FRITIOF, fd. Jordbruksförman, Vänersborg	1897	42
* ANDERSSON, GÖSTA, Sjukhusintendent, Vänersborg	1913	46
ANDERSSON, HUGO, Televerksarbetare, Vänersborg	1917	69
ANDERSSON, IVAR, Köpman, Vänersborg	1918	65
* ANDERSON, JOHN, Grosshandlare, Vänersborg	1910	29
ANDERSSON, JOHN, Värmeskötare, Vänersborg	1953	74
ANDERSSON, KARL-ERIC, Köpman, Vänersborg	1923	58
ANDERSON, CHRISTER, Fil. mag. Vänersborg	1945	55
ANDERSSON, LARS, Glasmästare, Vänersborg	1930	59
ANDERSSON, MAGNUS, Vänersborg	1968	69
ANDERSSON, NILS, Disponent, Göteborg	1915	53
* ANDERSSON, NILS, Köpman, Vänersborg	1922	51
* ANDERSSON, OSCAR, fd. Förman, Vänersborg, <i>innehavare av gillets medalj (1955)</i>	1892	42
ANDERSSON, PER ARNE	1970	70
ANDERSSON, PER-GÖRAN, Köpman, Mellerud	1936	60
* ANDERSSON, RAGNAR, f.d Köpman, Vänersborg	1919	35
ANDERSSON, RAGNAR, Verkmästare, Vänersborg	1921	68
* ANDERSSON, STIG, Socialvårdscchef, Vänersborg	1918	45

ANDERSSON, STIG, Mättningsbiträde, Vänersborg	1924	70
ANDERSSON, TORSTEN, Förrådsintendent, Vänersborg	1914	55
ANDERSSON, VIKTOR, Transportarbetare, Vänersborg	1900	61
ANDERSSON, YNGVE, Vaktmästare, Vänersborg	1925	72
ANDRÉ, HARALD, Kamrer, Vänersborg	1906	54
ANDRÉASSON, KARL, Museivaktmästare, Vänersborg	1907	53
ANDRÉEN, ANDERS, Järnhandlare, Vänersborg	1938	68
ANDRÉEN, BERTHEL, Järnhandlare, Vänersborg	1908	66
ANDRÉN, HELGE, Köpman, Göteborg	1914	66
ARVEBLAD, KARL, Maskinist, Vänersborg	1912	61
ARVIDSON, BENGT, Sjukvårdare, Frändefors	1949	75
*ARVIDSSON, BIRGER, Schaktmästare, Köping	1897	46
ARWIDSSON, UNO, Expeditionsassistent, Vänersborg	1927	60
ASPMAN, ARNE, Elektriker, Vänersborg	1920	59
BACK, EVERT, Expeditionsvakt, Vänersborg	1918	55
BACK, INGVAR, Rörmontör, Vänersborg	1932	73
BACK, JAN, Konditor, Vänersborg	1934	63
*BACKMAN, GUNNAR, fd. Bankkassör, Arvika †	1890	45
BEHRNS, RAGNAR, Överskötare, Vänersborg	1910	66
BENGTSOON, RAGNAR, fd. Linjemästare, Trollhättan	1903	55
BERG, CHRISTIAN, Vänersborg	1968	68
BERG, GUNNAR, Boktryckare, Vänersborg	1920	53
BERG, HÅKAN, Faktor, Vänersborg	1944	68
BERG, LARS, Vänersborg	1967	68
BERG, SUNE, Åkeriägare, Vänersborg	1939	67
BERGER, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1943	55
BERGER, HARRY, Disponent, Vänersborg	1904	54
BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg	1937	72
*BERGGREN, ERIC, Intendent, Loro Ciuffenna, Italien	1911	32
*BERGLUND, GÖSTA, Sjöingenjör, Malmö	1920	43
*BERGSTRÖM, GUNNAR, Odont.d:r, Örebro	1906	23
*BERGSTRÖM, THORSTEN, Tandläkare, Hälsingborg	1912	29
*BERRMAN, GÖSTA, Ämneslärare, Göteborg	1910	43
*BERGMAN, KARL-ERIK, Ingenjör, Nol	1930	48
BIEL, GUNNAR, Sjukgymnast, Upper Darby (U.S.A.)	1901	(24)62
*BIEL, GÖSTA, Direktör, Stocksund	1911	46
BILLENGREN, LARS, Köpman, Vänersborg	1938	75
BJÖRKMAN, LENNART, Sjukvårdsdirektör, Vänersborg	1923	65
BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamrer, Vänersborg	1927	54
BJÖRNBERG, SVEN, Polisman, Vänersborg	1929	54
BJÖRNDAHL, KARL-ERIK, Bokbindaremästare, Vänersborg	1926	60
BLOMGREN, GUNNAR, Stenhuggarmästare, Vänersborg	1912	54
BODÉN, SIGVARD, Ingenjör, Bandhagen, <i>ständig medlem</i>	1923	55
BODÉN, STIG, Ingenjör, Johanneshov, <i>ständig medlem</i>	1914	55
*BODÉN, SVEN, Ingenjör, Gislaved, <i>ständig medlem</i> †	1918	47

* BORG, EINAR, Handlande, Vänersborg	1906	48
* BORGLING, CARL, fd. Häradsarkivare, Stockholm	1888	(09)32
BRIGELIUS, GUNNAR, Direktör, Åsa	1919	54
BROCKNER, TORSTEN, fd. Kamrer, Västerås	1898	61
* BÜGLER, JOHN, fd. Landskanslist, Vänersborg †	1904	31
BÜGLER, RONALD, Kamrer, Skövde	1928	74
BÄCKSTRÖM, BERTH, Åkeriägare, Vänersborg	1947	67
BÄCKSTRÖM, GUNNAR, Åkeriägare, Vänersborg	1932	67
BÄCKSTRÖM, TORSTEN, Åkeriägare, Vänersborg	1907	54
CARLZÉN, YNGVE, fd. Befallningsman, Vänersborg	1902	70
* CEDERGREN, GÖSTA, fd. Länsläkare, Linköping	1905	30
* CEDERGREN, RAGNAR, Disponent, Båstad	1907	30
* CEDERGREN, STIG, Kanslichef, Gävle	1911	30
CEDERHOLM, ÅKE, Direktör, Uddevalla	1913	55
* CEGRELL, ELOF, Tjänsteman, Vänersborg	1916	49
CORSE, FOLKE, Expeditionsförman, Göteborg	1909	65
DAFGÅRD, BENGT, Arbetsledare, Trollhättan, <i>ständig medlem</i>	1939	50
DAFGÅRD, GUNNAR, Direktör, Källby	1919	67
DAFGÅRD, HENRY, fd. Köpman, Vänersborg	1903	53
* DAHL, LENNART, Bersingenjör, Sandviken	1924	48
DAHLGREN, ARNE, Byråass., Vänersborg	1918	55
* DAHLIN, ERIK, Frisörmästare, Vänersborg	1896	30
DAHLLÖF, AXEL, Affärschef, Göteborg	1911	55
DAHLLÖF, MATS, Vänersborg	1965	67
DAHLGREN, HUGO, Mättningsingenjör, Vänersborg	1911	53
DAVIDSSON, BENGT, Studerande, Vänersborg	1957	71
DAVIDSSON, BILT, Bankkamrer, Vänersborg	1938	64
DIDEROTH, ERNST, fd. Typograf, Vänersborg	1893	52
* DINNETZ, FRITZ, Snickaremästare, Vänersborg, <i>innehavare av gillets medalj (1972)</i>	1895	21
DREVANDER, STIG, Ingenjör, Vänersborg	1928	73
d'ORCHIMONT, CURT, fd. Landsfogde, Vargön	1898	60
EDHOLMER, GUNNAR, Kapten, Vänersborg	1900	62
* EDLUND, HARRY, Målaremästare, Vänersborg	1903	46
EDVARDSSON, GUNNAR, Överskötare, Vänersborg	1916	71
* EK, HARALD, Överstelöjtnant, Näsbypark	1919	44
* EK, KNUT, Slöjdlärare, Vänersborg	1924	50
EKBLAD, BERTIL, Köpman, Trollhättan	1916	53
EKHOLM, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg	1935	73
EKHOLM, PER-OLOF, Ingenjör, Vänersborg	1922	73
EKHOLM, SVEN, Köpman, Vänersborg	1916	60
EKMAN, LARS, Tekniker, Vänersborg	1949	74
EKSTEDT, THOMAS, Studerande, Eslöv	1951	65
ELENSTIG, ELOF, Köpman, Vänersborg	1930	75
* ELFMAN, NILS-OLOF, Rektor, Bromma	1919	44

ELMQVIST, SÖREN, Byggnadssnickare, Fjärås	1940	75
*ELOW, STIG, Ingenjör, Sundsvall	1912	30
*ELOW, PER, fd. Bankkamrer, Brålanda	1906	30
*EMANUELSSON, ERIC, Försäljare, Vänersborg	1916	51
*ENGLUND, GUNNAR, Direktör, Djursholm	1913	42
ENGLUND, CLAES, Ingenjör, Vänersborg	1943	47
ENGLUND, MAGNUS, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1949	49
*ENGLUND, NILS, Leg. läkare, Vänersborg	1909	30
ENGLUND, NILS ERIK MAGNUS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1966	66
ENGLUND, NILS TURE, Leg. läkare, Dyltabruk	1939	47
ERIKSSON, ALLAN, Överpostiljon, Vänersborg	1913	55
ERICSSON, ANDERS, Tandläkare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	54
*ERICSSON, BROR, Bagaremästare, Vänersborg	1913	46
ERICSON, ERIC, fd. Stadsträdgårdsmästare, Vänersborg †.....	1901	55
*ERIKSSON, FILIP, Murare, Vänersborg	1912	46
ERICSSON, GUNNAR V., Portvakt, Vänersborg	1918	66
*ERICSON, HENNING, Trädgårdsmästare, Vänersborg	1902	50
ERIKSSON, HENRY, Landstingsassistent, Vänersborg	1909	55
ERICSSON, JOHAN FREDRIK, Vänersborg	1966	66
*ERICSSON, JOHN, Tandläkare, Vänersborg	1908	43
ERICSSON, JOHN-OLOF, Tandläkare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1939	54
ERICSON, KARL, fd. Kommunalråd, Vänersborg	1896	59
ERIKSSON, PER OLOF, Verkmästare, Varberg	1932	65
ERICSON, TAGE, Trädgårdsmästare, Vänersborg	1906	55
ERIKSSON, ÅKE, Frisörmästare, Vänersborg	1921	58
ERLANDSSON, KURT, Ingenjör, Vänersborg	1925	70
ERLANDSSON, SVEN Arkitekt SAR, Vänersborg	1925	61
FAGERSTRÖM, ARVID, Lagerarbetare, Vänersborg	1909	67
FALK, HARRY, Åkeriägare, Vänersborg	1906	55
FALK, ÅKE, Åkeriägare, Vänersborg	1942	66
FASTH, SIXTEN, Fotograf, Vänersborg	1926	74
FILIPSSON, Snickare, Vänersborg	1914	68
FORSS, ERIC, Tullförvaltare, Malmö	1910	52
FORSS, SVEN, Ingenjör, Mölndal	1916	69
FRANSSON, ÅKE, Skomakaremästare, Vänersborg	1910	67
FREDMAN, SUNE, Verkmästare, Vänersborg	1940	68
FRIBERG, KARL AXEL, Reserveldsman, Uddevalla	1923	69
FRIBERG, SVEN-OLOV, Sjukhusdirektör, Säter	1916	71
FRIBERG, ERIK, Tecknare, Trollhättan	1919	69
FRISK, KENT, Postiljon Vänersborg	1945	67
FRÄNDEGÅRD, BENGT-OLOF, Ingenjör, Vänersborg	1927	67
FRÄNDEGÅRD, PER ARNE, Rektor, Töreboda	1920	67
FRÄNDEGÅRD, SVEN AXEL, Förvaltare, Jönköping	1922	67

FRÄNDEGÅRD, CARL-ERIK, Överstelöjtnant, Täby	1918	75
* FRÖBERG, GÖSTA, Apotekare, Vänersborg <i>innehavare av gillets medalj (1974)</i>	1896	24
FURBO, SIXTEN, Avsynare, Vänersborg	1917	56
FÄLLING, HARRY, Televerkarbetare, Vänersborg	1939	71
* GADDE, ELOF, Direktör, Vänersborg	1911	30
* GADDE, NILS OLOF, Sporthandlare, Vänersborg	1915	34
* GALLE, KJELL, Möbelhandlare, Vänersborg	1911	51
GALLE, NILS, Köpman, Vänersborg	1918	67
* GEMVIK, GÖSTA, Intendent, Vällingby	1911	47
* GEMVIK, OLOF, Direktör, Näsbyark	1917	46
GILLBERG, GÖSTA, Köpman, Trollhättan	1918	66
GILLBERG, ÅKE, Förste expeditionsvakt, Vänersborg	1920	55
* GLASSELL, LENNART, Typograf, Vänersborg	1910	46
GRANQVIST, ÅKE, Försäljare, Trollhättan	1939	67
GRANSTRÖM, ROLAND, Rörentreprenör, Vänersborg	1901	54
* GRUNDBERG, HADAR, fd. Godsägare, Uppsala, <i>innehavare av gillets medalj (1956)</i>	1884	07
GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Åkersrunö	1932	60
* GULLBRANTZ, SVEN, Murare, Vänersborg	1913	44
GULZ, LENNART, Fil. mag., Vänersborg	1939	54
* GULZ, THORSTEN, fd. Driftchef, Vänersborg, <i>innehavare av gillets medalj (1967)</i>	1905	28
* GUSTAFSSON, EDVARD, Stadsarkitekt, Ängelholm	1932	46
GUSTAFSSON, KENT, Mättningsbiträde, Vänersborg	1944	71
GUSTAFSSON, PAUL, Verkstadsägare, Vänersborg	1935	66
GUSTAFSSON, SUNE, Bagaremästare, Vänersborg	1918	55
GÖTHBERG, INGVAR, Servicerådgivare, Vänersborg	1932	64
GÖTHERED, GOTTFRID, Fastighetsägare, Vänersborg	1909	55
HAGBERG, BENGT, Källarmästare, Ed	1919	65
HAGBERG, CARL-GÖRAN, Konstnär, Ed	1922 (66)	74
HAGBERG, JAN, Kalkylator, Kalmar	1922	53
* HAGBORG, ARNE, fd. Möbelhandlare, Vänersborg	1908	30
HAGBORG, GÖRAN, Revisor, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1941	53
HAGBORG, TORSTEN, Tjänsteman, Trollhättan, <i>ständig medlem</i>	1931	52
HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGSÉR, HÅKAN, Försäljare, Vänersborg	1947	72
HALL, KARL-ERIK, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1912	52
HALLBERG, NILS, Ingenjör, Göteborg	1912	55
HALLINGBERG, OLOF, Tandläkare, Vänersborg	1915	66
* HALLONQVIST, UNO, Köpman, Vänersborg	1925	45
HALLQVIST, ARNE, Adjunkt, Vänersborg	1917	67
* HALLQVIST, TAGE, Med. lic., Vänersborg	1926	45
* HAMMARSTRÖM, UNO, Kapten, Umeå, <i>ständig medlem</i>	1899	28

HANSSON, BRYNOLF, Avsynare, Vänersborg	1924	52
HANSSON, CHRISTER, Hovmästare, Örebro, <i>ständig medlem</i>	1942	57
*HANSSON, KNUT, Vänersborg † 10/12 -74	1889	38
HARLITZ, ALVAR, Ingenjör, Vänersborg	1908	66
HARLITZ, GUNNAR, Sjöingenjör, Ed	1940	64
HARLITZ, LENNART, Ingenjör, Brålanda	1943	64
HARRING, RAGNAR, Rektor, Vänersborg	1905	59
*HASSELBERG, GÖSTA, Professor, Uppsala	1909	42
*HEDÉN, ALLAN, Drätselassistent, Vänersborg	1907	34
HEDÉN, LASSE, Ingenjör, Borås	1934	57
HEDSTRÖM, ARVID, Elektriker, Vänersborg	1904	63
HEDSTRÖM, ERNST, f. Rektor, Vänersborg	1902	72
HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
*HELLMAN, EINAR, Glasmästare, Vänersborg	1906	29
*HELLMAN, ERIK, Glasmästare, Vänersborg †	1898	30
HELLMAN, EVALD, Assistent, Uppsala	1902	55
HELLSTRÖM, ARNE, Köpman, Vänersborg	1930	64
HELLSTRÖM, HÅKAN, Studerande, Vänersborg	1956	75
*HELLSTRÖM, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1905	43
HJELM, BERTIL, Maskinist, Vänersborg	1910	65
HJELM, HELGE, Teckningslärare, Vänersborg	1908	60
HOLM, ALLAN, Tjänsteman, Vänersborg	1907	53
*HOLM, HERBERT, Förrädsman, Vänersborg	1903	50
HORSTER, KNUT, Verkmästare, Vänersborg	1920	75
HURTIG, BENGT MAGNUS, Studerande, Vänersborg	1953	66
HURTIG, ERNST-MAGNUS, Elektriker, Vänersborg	1923	53
HÖGBERG, PER, Disponent, Uddevalla	1922	64
HÖGBERG, THURE, Kyrkovaktmästare, Vänersborg	1907	71
HÖGZELL, LENNART, Företagsekonom, Nynäshamn	1934	61
IDEBERG, BERTIL, Platschef, Vänersborg	1941	74
IDEBERG, GUNNAR, Aukt. revisor, Karlstad	1932	53
IDEBERG, TORE, Tandläkare, Vänersborg	1901	65
JACOBSSON, ARNE, Personalkonsulent, Trollhättan	1920	70
JACOBSON, GERT, Mättningsförmän, Vänersborg	1939	70
JACOBSSON, BENGT-ARNE, Byggnadssnickare, Vargön	1950	75
JACOBSON, SVEN-OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1950	75
JACOBSSON, NILS, Verkmästare, Vänersborg	1908	57
JACOBSSON, ROLF, Kamrer, Vänersborg	1936	59
*JANSON, BENGT, Gruppchef, Göteborg	1920	50
JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg	1938	66
*JANSON, OLOV, Kamrer, Vänersborg, <i>Förste ålderman, innehavare av gillet's medalj (1975)</i>	1909 (30)49	
JANSSON, SVEN, Vaktmästare, Vänersborg	1926	58
JARHED, KARL, Byggnadsarbetare, Vänersborg	1895	54

JARHED, SUNE, Tjänsteman, Trollhättan †	1920	55
*JENNISCHE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1913	30
JENNISCHE, MATS, Agronom, Falun, <i>ständig medlem</i>	1941	64
JENNISCHE, PER, Fil. lic., Uppsala, <i>ständig medlem</i>	1943	64
JENNISCHE, ÅKE, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1947	64
*JERNQVIST, SVEN, Bankrevisor, Norrköping	1898	26
JOHANSSON, ALLAN, Bagaremästare, Vargön	1914	68
JOHANSSON, ARNE, Förrädsarbetare, Vänersborg	1907	59
JOHANSSON, ARTUR, Försäljningschef, Vänersborg	1911	75
JOHANSSON, EVERT, Transportledare, Vänersborg	1920	60
*JOHANSSON, GOTTHARD, fd. Slussmästare, Trollhättan	1899	50
JOHANSSON, GUNNAR, Konditor, Vänersborg	1933	66
JOHANSSON, GUNNAR, Typograf, Vänersborg	1946	66
JOHANSSON, GUSTAV, Boktryckare, Vänersborg	1905	53
JOHANSSON, HARRY, Modellör, Kumla	1910	54
JOHANSSON, HARRY, Modellör, Vänersborg	1907	60
JOHANSSON, HENRY, Bagare, Vänersborg	1921	73
*JOHANSSON, HILMER, fd. Bryggeriarbetare, Vänersborg	1891	42
*JOHANSSON, HUGO, Inspektör, Bromma	1908	44
JOHANSSON, INGEMAR, Konditor, Vänersborg	1928	65
JOHANSSON, INGVAR, Byggnadssnickare, Vänersborg	1918	55
JOHANSSON, JOHN, Åkeriägare, Vänersborg	1910	55
JOHANSSON, JOHN ERIK, Kommunalarbetare, Vänersborg	1923	66
JOHANSSON, KARL, Skofabriksarbetare, Vänersborg	1908	66
JOHANSSON, KARL-ERIK, Representant, Göteborg	1914	69
JOHANSSON, KARL-ERIK, Typograf, Vänersborg	1927	53
*JOHANSSON, KJELL, Sjukvårdare, Vänersborg	1910	42
JOHANSSON, OLOF, Instrumenttekniker, Vänersborg	1935	59
*JOHANSSON, OSCAR G., fd. Övermaskinist, Mölndal †	1885	44
JOHANSSON, ROLAND, Byggnadssnickare, Vänersborg	1905	53
JOHANSSON, ROLF, Försäljningschef, Vänersborg	1930	65
JOHANSSON, STEN, fd. Motorförman, Vänersborg	1902	55
JOHANSON, STURE, Redaktör, Farsta	1923	57
JOHANSSON, SVEN, Telearbetare, Vänersborg	1937	59
JOHANSSON, TAGE INGVAR, Ingenjör, Älvsered	1932	67
JOHNSSON, FRANK, Ämneslärare, Vänersborg	1939	75
JONSSON, BENGT R., Docent, Solna	1930	54
*JONSSON, ERIK, Vänersborg	1920	46
*JONSSON, HELGE, Vänersborg	1912	45
JONSSON, HENRY, Förste poliskonstapel, Vänersborg	1914	66
JONSSON, LARS, Vänersborg	1960	63
*JONSSON, OLOF, Köpman, Vänersborg	1923	45
JONSSON, SVEN, Vänersborg	1956	63
JOSEFSSON, GUNNAR, Tjänsteman, Vänersborg	1931	65

JOSEFSSON, HELGE, Vänersborg	1909	59
JOSEFSSON, SVEN, Kamrer, Eslöv	1933	65
KARLSSON, BERTIL, Elinstallatör, Hägersten	1910	58
CARLSSON, BERTIL, Metallarbetare, Vänersborg	1914	54
CARLSSON, BERTIL, Annonsskonsulent, Vargön, <i>ständig medlem</i>	1944	47
*CARLSSON, ELOF, fd. Direktör, Ljungskile, <i>ständig medlem</i>	1904	30
CARLSSON, ERIC, Lagerchef, Vänersborg	1945	75
KARLSSON, HADAR, Kommunalråd, Vänersborg	1913	67
CARLSSON, HERBERT, Konstnär, Åre	1912	75
*KARLSSON, HILDING, Bagare, Vänersborg	1911	51
CARLSSON, INGEMAR, Ingenjör, Vänersborg	1928	60
CARLSON, INGVAR, 1:e Skötare, Vänersborg	1924	69
*CARLSSON, CARL ANDERS, fd. Disponent, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1897	32
* CARLSSON, CARL-GUSTAF, Fabrikör, Vänersborg	1909	30
CARLSSON, CARL-OTTO, Instruktör, Vänersborg	1917	66
CARLSSON, CARL-OTTO, Speditör, Göteborg, <i>ständig medlem</i>	1939	47
CARLSSON, KENTH, Ingenjör, Vänersborg	1952	60
KARLSSON, CLAES, Köpman, Vänersborg	1908	55
KARLSSON, KNUT, Målare, Vänersborg	1896	57
CARLSSON, LENNART, Studerande, Göteborg, <i>ständig medlem</i>	1946	47
CARLSSON, NILS-ERIK, Sjöingenjör, Lindsfield NSW	1919	54
CARLSSON, UNO, Åkeriägare, Vänersborg	1926	67
CARLSSON, ÅKE, Vaktmästare, Vänersborg	1914	59
KARLSSON, ÅKE, Snickare, Vänersborg	1915	58
CARLSTRÖM, ERIK, Representant, Hammarö	1913	63
KARNÉUS, RAGNAR, Disponent, Vänersborg	1900	70
* KIHLESTRÖM, LARS, Fastighetsförvaltare, Vänersborg	1907	49
KIHLESTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1936	65
KJELLSSON, DAN, Verkmästare, Vänersborg	1941	74
KJELLSSON, UNO, Direktör, Vänersborg	1944	74
CLAESSON, CARL-ERIC, Köpman, Vänersborg	1916	55
KLING, CARL-OTTO, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1913	55
KLING, LARS, Teknolog, Vänersborg	1945	68
* KNUTSSON, GUNNAR, Verkmästare, Vänersborg	1905	49
KNUTSSON, LEIF, Personaltjänsteman, Arvika	1934	64
KORÉN, GÖSTA, Kamrer, Trollhättan	1908	53
KORSE, YNGVE, Ingenjör, Västerås	1913	74
CORNELIUSSON, HJALMAR, Ingenjör, Bengtsfors	1898	60
KRAFFT, GUNNAR, Verkstadsägare, Vänersborg †	1914	52
* CHRISTENSSON, CARL-OTTO, Inköpschef, V:a Frölunda	1912	33
LANDBERG, BERTIL, Advokat, Vänersborg	1895	69
LANEVALL, OLOF, Försäljningschef, Spånga	1921	63

LARSSON, ANDERS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1963	63
* LARSSON, AXEL, fd. Köpman, Vänersborg, <i>innehavare av gillet's medalj (1969)</i>	1890	19
LARSSON, BO, Verkmästare, Borås	1922	46
LARSSON, ERIK, Linjeförman, Dals-Rostock	1908	62
LARSSON, FRANK, Sjukvårdare, Vänersborg	1910	64
LARSSON, GOTTFRID, fd. Hemmansägare, Vänersborg	1896	69
LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Lyckeby, <i>ständig medlem</i>	1936	55
LARSSON, GÖTE, Postiljon, Göteborg	1944	66
LARSSON, HARRY, Bilmekaniker, Vänersborg	1913	54
LARSSON, HERBERT, Riksdagsman, Vänersborg	1909	66
LARSSON, JOHAN, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1966	66
LARSSON, LARS, Kamrer, Göteborg	1943	68
LARSSON, LARS, Elektriker, Trollhättan	1914	74
LARSSON, RAGNAR, Kommunalarbetare, Vänersborg	1908	55
LARSSON, ROLF, Underinspektör, Skärholmen	1924	56
LARSSON, STIG, Direktör, Vänersborg, <i>Gilleskrivare</i>	1935	57
LARSSON, SVEN, Butiksbiträde, Vänersborg	1929	70
LARSSON, SVEN, Mejerist, Vänersborg	1914	75
LARSSON, TORSTEN, Bruktjänsteman, Vänersborg	1911	54
* LAURELL, JOHNNY, Tidskrivare, Vänersborg	1908	46
LINDH, ERIK, Köpman, Vänersborg	1906	55
LIND, HÅKAN, Jur. stud. Vänersborg	1948	54
LIND, LARS, Civilingenjör, Floda	1944	50
LINDH, LENNART, Posttjänsteman, Vänersborg	1930	57
* LIND, OLOV, Civilingenjör, Kristianstad	1920	45
* LIND, SVEN, Direktör, Vänersborg, <i>Krönikör</i>	1913	40
LIND, ÅKE, Affärsbiträde, Vänersborg †	1914	55
LINDBERG, ANDERS, Adjunkt, Vänersborg	1938	66
* LINDBERG, AXEL, Köpman, Vänersborg	1912	42
LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1949	66
LINDBERG, BERTIL, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1918	62
* LINDBERG, GEORGE, fd. Organisationschef, Malmö	1899	47
LINDBERG, INGE, Expeditionsförman, Vänersborg	1921	60
LINDBERG, CARL-AXEL, Ingenjör, Onsala	1944	65
LINDÉN, OSKAR, Köpman, Vänersborg	1902	54
LINDÉN, ROLF, Ingenjör, Skärholmen, <i>ständig medlem</i>	1927	62
LINDGREN, FOLKE, Fabrikör, Vänersborg	1914	54
LINDGREN, GÖSTA, fd. Byggnadssnickare, Örebro	1903	55
LINDGREN, KARL ENAR, Försälningsschef, Vänersborg	1921	65
LINDQVIST, ARNE, Filare, Vänersborg	1921 (57)	74
* LINDQVIST, HÅKAN, Kyrkoherde, Göteborg	1914	37
* LINDQVIST, ROLF, Landskamrerare, Mariestad	1911	35
LINDSKOG, STURE, Köpman, Trollhättan	1895	69

* LINDSTRÖM, ALLAN, Rektor, Lerum	1908	30
LINDSTRÖM, LENNART, Rektor, Sandviken	1918	63
LINNARSSON, NILS, Posttjänsteman, Hisingsbacka	1912	55
LISS, PER ARNE, Vänersborg	1940	67
LISTAD, KENT ROGER, Köpman, Vänersborg	1949	75
LUDWIGSSON, EVERT, Verkst.-föreståndare, Vänersborg	1913	55
* LUNDBERG, ERNST, fd. Rektor, Vänersborg, <i>innehavare av gillet lets medalj (1963)</i>	1882	51
* LUNDBLAD, OLOF, Jaktvårdskonsulent, Lilleskog, Vargön	1907	28
LUNDBLAD, SÖREN, Verkmästare, Vänersborg	1923	66
LUNDBORG, BO, Operasågare, Handen	1932	66
LUNDBORG, ERIC, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1957	66
* LUNDBORG, EVERT, Köpman, Vänersborg, <i>bisittare i styrelsen</i>	1921	42
LUNDBORG, HÅKAN, Vänersborg	1956	73
LUNDBORG, JAN, Vänersborg	1952	73
* LUNDBORG, STEN, Köpman, Vänersborg	1925	42
LUNDBÄCK, BENGT, Lagerchef, Vänersborg	1941	67
* LUNDGREN, ARVID, Sektionschef, Enskede	1912	49
LUNDGREN, SUNE, Rektor, Vänersborg	1913	53
LUNDIN, GUNNAR, Direktör, Vänersborg	1907	69
LUNDIN, GUNNAR, Köpman, Vänersborg	1921	52
LUNDIN, IVAR, Avsynare, Vänersborg	1919	52
* LUNDIN, IVAR, fd. Frisörmästare, Vänersborg	1894	30
LUNDIN, JAN, Vänersborg	1936	69
* LUNDIN, OTTO, Frisörmästare, Åmål	1901	39
LUNDIN, PER, Affärsbiträde, Vänersborg	1953	55
LUNDAVIK MAGNUSSON, ULF, Tandläkare, Källby	1926	64
LÖFQVIST, INGEMAR, Leg. läkare, Göteborg	1918	68
MADSÉN, LARS, Fil. mag., Tisselskog † 23/12 -74	1904	55
* MAGNUSSON, ARNE, Socialdirektör, Göteborg	1913	49
MAGNUSSON, DICK, Vänersborg	1943	72
MAGNUSSON, GUNNAR, Ingenjör, Täby	1914	58
MAGNUSSON, CARL-AXEL, Statistikchef, Jönköping	1937	65
* MAGNUSSON, CARL EDGAR, fd. Direktör, Vänersborg	1892	44
* MAGNUSSON, MAGNUS, fd. Kapten, Näsbypark	1892	42
MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Uddevalla	1940	65
MAGNUSSON, OTTO, Kapten, Enskede	1910	60
MELIN, GEORGE, Försäljningschef, Vänersborg	1922	70
MILLING, TAGE, Försäljningschef, Lidköping	1931	58
MILLING, THORE, Flygtekniker, Tun	1924	52
MJÖRNESTÅL, GÖTE, Vaktkonstapel, Vänersborg	1914	68
MOBERG, ERIK, Köpman, Vänersborg	1919	55
MOLLBERG, RUNE, Annonskonsulent, Vänersborg	1925	54
MOLNIT, PER, Arkitekt, Vänersborg	1919	75

MOSSBERG, VIKTOR, fd. Kommunalarbetare, Vänersborg †.....	1899	55
MÅNGBERG, CARL-ERIK, Underinspektör, Hallsberg	1923	66
NAGLUM, GUNNAR, Förste kammarskrivare, Stockholm	1912	60
NAREMARK, YNGVE, Direktör, Vänersborg	1922	53
NIKlassON, MATS, Kriminalass., Vänersborg	1925	56
*NILSSON, GUSTAV, Lantbrukare, Vänersborg	1924	50
NILSSON, CARL-ERIC, Droskägare, Vänersborg	1920	66
NILSSON, LARS, Studerande, Vänersborg	1957	74
NILSSON, PER GUNNAR, fd. Linjemästare, Värnamo	1904	66
*NILSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1908	41
NILSSON, SUNE, Brunnborrare, Vänersborg	1923	58
NISSON, HARALD, Lektor, Vänersborg	1910	66
NORDFELDT, JAN ERIK, Studerande, Falun	1949	50
*NORDFELDT, JOHN, Ingenjör, Falun	1921	43
*NORDFELDT, PER-OLOF, Disponent, Partille	1925	43
NORDGREN, ALLER, Typograf, Vänersborg	1909	53
NYLÉN, ALGOT, Civilingenjör, Vänersborg	1901	66
NYSTRÖM, KARL FREDRIK, Ingenjör, Vänersborg	1928	58
OLLÉN, BERTIL, Bryggeriingenjör, Falkenberg	1914	52
OLSSON, ALLER, Sjukvårdare, Vänersborg	1909	67
OLSSON, BERTIL, Vaktmästare, Vänersborg	1921	60
OLSSON, EINAR, Kassör, Vänersborg	1900 (42)	74
OLSSON, ERNST, Fastighetsskötare, Vänersborg	1901	55
*OLSSON, FOLKE, Tekniker, Vänersborg	1929	48
OLSSON, GUSTAF, Teckningslärare, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1918	72
OLSSON, JAN, Stud., Vänersborg	1955	72
OLSSON, KARL-GUSTAF, Järnvägstjänsteman, Vänersborg	1912	60
OLSSON, LARS, Rörmontör, Vänersborg	1935	75
OLSSON, ROLF, Stud., Vänersborg	1949	72
OLSSON, TORVALD, Major, Uddevalla	1915	55
OLZON, AXEL, Överläkare, Vänersborg	1919	74
PALMSTRÖM, HERBERT, Cementgjutare, Vänersborg	1902	53
PALMSTRÖM, NILS, Fabrikör, Vänersborg	1910	52
PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
PAULSSON, ELMER, Musiklärare, Vänersborg	1909	54
PERSSON, THORE, Inköpschef, Vänersborg	1919	70
PETERSON, ARNE, Reparatör, Vänersborg	1917	57
PETERSON, ARVID, Montör, Vänersborg	1897	57
PETERSON, CHRISTER, Kommunalarbetare, Vänersborg	1943	71
PETTERSSON, KARL, Poliskommissarie, Lidköping	1902	55
PETTERSSON, OSCAR, Ingenjör, Billdal	1914	59
POUNCETTE, ERIC, Kassör, Örebro	1904	52
*POUSETTE, CARL ERIC, Godsägare, Vinninga	1914	51
PÄRUD, NILS, Universitetslektor, Umeå, <i>ständig medlem</i>	1923	52

PARUD, PAUL, fd. Fångvårdstjänsteman, Vänersborg	1896	54
RAHM, HARRY, Överskötare, Vänersborg	1914	55
RAHM, GUNNAR, Apotekare, Askim	1929	66
RAMNEMYR, BJÖRN, Mätningstekniker, Vänersborg	1943	72
RANER, LENNART, Köpman, Uddevalla, <i>ersättare i styrelsen</i>	1919	53
RANER, STEN ERIK, Med. kand., Göteborg	1947	69
RAPP, HÅKON, Köpman, Vänersborg	1933	60
*RAPP, NILS, Frisörmästare, Vänersborg	1913	51
REHMAN, OLOF, Advokat, Umeå	1944	73
REHMAN, TOR, Häradsarkivare, Vänersborg	1905	66
ROBERTSSON, FOLKE, Yrkeslärare, Vänersborg	1908	54
ROSEN, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg	1923	55
ROSENGREN, KARL-ERIC, Ingenjör, Vänersborg	1938	71
*ROSLIN, HENRY, Köpman, Trollhättan	1906	31
ROSLIND, LARS-GÖRAN, Optiker, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1946	58
ROSLIND, SVEN-GUNNAR, Optiker, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1940	58
*RUTGERSSON, CHARLES, fd. Förman, Vänersborg	1903	43
RYDING, ÅKE, Målaremästare, Vänersborg	1920	53
SAHLIN, PER-ANDERS, Fil. kand., Sundbyberg	1945	50
*SAHLIN, STEN, Direktör, Vänersborg, <i>Andre älderman, Innehavare av gilletts medalj (1975)</i>	1913	36
*SANDBERG, NILS, Biblioteksråd, Göteborg	1911	34
SANDGREN, EGON, Elektriker, V. Frölunda	1913	55
SANDSTEDT, GUSTAV ADOLF, Kyrkoherde, Säware	1909	62
SCHELIN, HERBERT, Ingenjör, Uddevalla	1907	75
SILJEVALL, FOLKE, Försäljare, Trollhättan	1925	74
SILJEVALL, VALDO, Ingenjör, Trollhättan	1924	74
*SJÖÖ, ANDERS (SVENSSON), 1:ste Postiljon, Vänersborg	1914	42
SJÖÖ, STIG, Ingenjör, Göteborg	1918	69
SJÖLING, LARS-GÖSTA, Köpman, Vänersborg	1926	52
SJÖSTAD, OLOF, Elektriker, Vänersborg	1933	52
SJÖSTRAND, ERNST, Sjukvårdare, Vänersborg	1917	58
SJÖSTRÖM, BENGT-OLOF, Köpman, Vänersborg	1922	65
*SJÖSTRÖM, GUSTAF, Vänersborg	1900	30
*SKAGSTEDT, MELKER, Byrådirektör, Vällingby	1914	45
SKOOGH, GUNNAR, Byggmästare, Vänersborg	1937	69
SKOOGH, LARS-OLOF, 1:e Järnvägsexpeditör, Vänersborg	1915	58
SKOGLUND, FOLKE, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1915	69
*SKARBERG, OSCAR, Korrespondent, Trollhättan <i>innehavare av gilletts medalj (1974)</i>	1896	24
SKÖLDEBERG, KARL-AXEL, Billackerare, Vänersborg	1927	62
SOHLBERG, ALLAN, Köpman, Vänersborg	1918	50
SPETZ, PER-GÖRAN, Verkmästare, Vänersborg	1925	70

STENBERG, BRÖR Kyrkogårdsförman, Vänersborg	1904	59
STENBERG, RAGNAR, Försäljare, Vänersborg	1916	67
STENSTRÖM, BERNT, Direktör, Falkenberg	1908	71
STENSTRÖM, GÖRAN, Pol. mag., Göteborg	1939	74
*STENSTRÖM, LARS, 1:ste Länsassistent, Vänersborg	1905	30
*STERNER, NILS, Direktör, Farm. lic., Malmö	1922	41
*STERNER, SVEN-AXEL, Länsassistent, Vänersborg	1923	47
STRANDBERG, BERTIL, Köpman, Uddevalla	1921	75
STRANDBERG, CARL-ERIC, Distriktschef, Vänersborg	1931	75
STRÖM, GÖSTA, Konditor, Hedemora	1908	55
STRÖM, LARS, Direktör, Vänersborg	1930	64
STRÖM, SÖREN, Redaktör, Vänersborg	1934	67
*SUNDELIUS, GOTTFRID, fd. Köpman, Vänersborg, <i>innehavare</i> <i>av gilletts medalj (1969)</i>	1890	19
*SUNDELIUS, KJELL, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1908	30
*SUNDELIUS, OSCAR, fd. 1:e Poliskonstapel, Vänersborg	1901	30
*SUNNERDAHL, OLOF, Fastighetsskötare, V, Tunhem, Trollhättan	1909	51
*SUNNERDAHL, VILGOT, 1:e Mätare, Vänersborg	1908	51
SWAHN, EVERT, Sjukvårdare, Vänersborg	1909	55
SVANBERG, KONRAD, Assistent, Vänersborg	1923	72
SVANBERG, NILS, Fd. Förman, Vänersborg †	1909	54
SVANBERG, SVEN OLOF, Målare, Vänersborg	1918	55
SWARÉN, BENGT, Kontraktsprost, Vänersborg	1904	73
SWARÉN, STEN, Landstingsdirektör, Vänersborg	1906	70
*SVENSSON, ALF, Kamrer, Vänersborg	1923	48
*SVENSSON, ARNE, Elektriker, Vänersborg	1916	43
SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg	1932	64
*SVENSSON, GÖSTA, Överingenjör, Båstad	1912	42
*SVENSSON, KNUT, fd. Stadsförman, Vänersborg	1896	36
*SVENSSON, LARS, Dövlärare, Vänersborg	1910	36
SVENSSON, PER, Studerande, Vänersborg	1953	63
SVENSSON, PETER, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1972	72
*SVÄRD, GUSTAF, fd. Verkmästare, Stockholm †	1895	37
*SVÄRD, TAGE, Disponent, Hälsingborg	1910	35
*SVÄRD, YNGVE, Eldare, Vänersborg	1916	42
*von SYDOW, DANIEL, Överstelöjtnant, Roslags-Näsby	1909	30
*von SYDOW, CHRISTIAN, Disponent, Kungsängen	1899	45
*SYLVAN, GUNNAR, Civilingenjör, Hälsingborg	1902	49
*SÄFSTRÖM, PER-OLOF, Överingenjör, Gävle	1924	42
*SÖDERSTRÖM, BERTIL, Fastighetsförvaltare, Vänersborg	1902	49
SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg	1933	66
*TAUBE, EDVARD, Greve, Org.chef, Ljungkile	1916	46
*TAUBE, FREDRIK, Greve, Kommendör, Lidingö	1909	35
TENG, AXEL, Sjukvårdare, Vänersborg	1912	61
TENGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1944	69

THEODORSSON, MELKER, Ingenjör, Karlstad	1909 (30)54
THERNQUIST, KJELL, Revisor, Vänersborg, <i>ersättare i styrelsen</i>	1939 50
* THERNQUIST, OLE, fd. Handelsträdgårdsmästare, Vänersborg <i>Kassafogde</i>	1911 30
* TIBBLIN, ARNE, Posttjänsteman, Vänersborg	1925 51
TIBBLIN, BERT, Reklamtecknare, Bohus	1930 61
TIBBLIN, LENNART, Kontrollant, Gråbo	1935 61
TIDSTRAND, ERIK, Murare, Vänersborg	1907 53
TIDSTRAND, HARRY, Bankkamrer, Vänersborg	1909 69
TILLBJÖRN, HARRY, Disponent, Brålanda	1915 59
THIMGREN, HALDOR, Direktör, Hägersten	1904 54
* TRÄDEGÅRD, ERIC, Handelssträdgårdsmästare, Vänersborg	1899 43
TRÄDEGÅRD, JAN-ERIC, Blomsterdekoratör, Frändefors	1937 52
* TULLBERG, INGE, Avdelningschef, Stockholm, <i>ständig medlem</i>	1905 18
THUNBERG, GUNNAR, Föreståndare, Vänersborg	1922 55
THUNBERG, HILMER, Televerksarbetare, Vänersborg	1910 70
* THUNBERG, HJALMAR, Vänersborg	1906 42
THUNBLAD, ARNE, Vaktmästare, Vänersborg	1915 55
* THUNQVIST, TORSTEN, Lektor, Bromma	1907 29
THUNSTRÖM, SVEN, fd. Överläkare, Vänersborg	1898 60
TORNBERG, LARS, Representant, Vänersborg	1934 75
TORNBERG, PETER, Vänersborg	1973 75
UGGLA, ERIK T:SON, Kammarherre, Vänersborg	1906 70
ULVEGÄRDE, DAG, Pol.mag., Göteborg	1941 69
ULVEGÄRDE, SVEN-OLOF, fil. mag. Vänersborg	1945 69
WADMAN, INGWAR, Landskanslist, Vänersborg	1920 69
WAHLIN, CARL JACOB, Vänersborg	1960 71
WAHLIN, CARL-VIKING, Disponent, Vänersborg <i>bisittare i styrelsen</i> ...	1932 51
WASSENIUS, GUSTAF, Verkmästare, Vänersborg ...	1907 54
WEDELFORS, GUNNAR, Civilingenjör, Göteborg	1904 53
* WEINSTOCK, ERLING, Direktör, Husum	1916 42
* WEINSTOCK, WILLIAM, Redaktör, Leksand	1908 42
WEISS, ANDERS, 1:e Byråsekreterare, Kvissleby	1949 66
WEISS, EINAR, fd. Vattenrättsdomare, Vänersborg	1901 65
WELANDER, GÖSTA, Kansliråd, Järfälla	1935 61
WELANDER, STEN, Kronofogdeskreterare, Trollhättan	1939 61
WELÉN, LARS, Studerande, Vänersborg	1965 73
WELÉN, PER, Studerande, Vänersborg	1960 73
WENNBERG, JOHN, Stensättare, Vänersborg	1907 55
* WENNBERG, LARS, Bokhandlare, Vänersborg	1931 46
WENNBERG, LENNART, Centerlesslipare, Vänersborg	1951 75
WERNER, ARNE, Lasarettsvaktmästare, Vänersborg	1912 58
WERNER, BENGT, Ingenjör, Vänersborg	1925 60
WERNER, BO, Vårdare, Vänersborg	1936 72

WERNER, TAGE, Maskinist, Trollhättan	1915	71
WERNER, TORSTEN, Uppsyningsman, Vänersborg	1908	54
VESSBY, SIGVARD, Linjearbetare, Vänersborg	1917	52
*WEST, JOHN, fd. Läroverksadjunkt, Göteborg	1892	30
*WESTERLUND, EINAR, 1:e Kronoassistent, Vänersborg	1913	46
*WESTERLUND, KARL-ERIK, 1:e Stabsredaktör, Täby	1910	40
*WESTERLUND, SVEN, Häradsskrivare, Södertälje	1912	38
*WESTHALL, BO, Rådman, Vänersborg	1905	34
WESTHALL, HÅKAN, Bitr. kronofogde, Vänersborg	1938	74
WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Göteborg	1945	75
WESTERLUND, ARNE, Ämneslärare, Malmö	1932	75
*WETTERLUNDH, SUNE, Verkst. direktör, Malmö	1904	28
*WIBOM, TOR, fd. Major, Stockholm, <i>innehavare av gilletts medalj</i> <i>(1955) †</i>	1885	06
WIDQVIST, LARS-OLOF, Kontr:ant, Vänersborg	1919	58
WIKNER, ALFRED, New York	1899	66
WIKNER, KARL-WILHELM, Prakt. läkare, Kumla	1903	59
WILHELMSSON, BERTIL, Radiomontör, Vällingby	1924	51
WULF, ANDERS, Fil. kand., Vänersborg	1943	63
WULF, KURT, Direktör, Vänersborg	1903	63
WULF, ERIK, Civilekonom, Vänersborg	1950	63
WÄRNE, ORVAR, Kontorist, Trollhättan	1928	53
ZETTERBERG, BO, Försäljare, Vänersborg	1950	74
ZETTERBERG, KARL GUSTAV, Servicemontör, Vänersborg	1917	64
ZETTERBERG, SVEN OLOF, Vänersborg	1950	64
ZETTERBERG, THORSTEN, Chaufför, Vänersborg	1913	58
ÅBERG, BERTIL, fd. Brukstjänsteman, Vargön	1900	55
ÅBERG, FOLKE, Lagerchef, Vänersborg	1920	55
ÅBERG, GERT-OLOF, Studerande, Vänersborg	1958	74
ÅBERG, GUNNAR, Assistent, Vänersborg	1930	75
ÅBERG, SVEN OLOF, Tjänsteman, Vänersborg	1923	61
ÅGREN, TORSTEN, Brukstjänsteman, Vänersborg	1903	69
*ÅKESSON, NILS-ERIK, Överstelöjtnant, Halmstad	1922	46
*ÅSTRÖM, HELGE, fd. Poliskommissarie, Vänersborg	1902	42
ÅSTRÖM, WALDEMAR, Stadsombudsman, Vänersborg	1912	74
ÖSTERHOLM, LAGE, Mätningstekniker, Vänersborg	1933	72
ÖSTLING, HARRY, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1920	74

Antal medlemmar under året:636.

* tilldelad 25-årstecknet.

För att underlätta kassafogdens arbete med medlemsförteckningen
ombedes gillebröderna att till Gillet anmäla ev. ändring av adress, titel,
m.m. under adress **Vänersborgs Söners Gille**

Thernquist Sundsgatan 12 462 00 Vänersborg

NYA MEDLEMMAR 1975-76

ALEXANDERSSON, HANS, Naturvårdsassistent, Vänersborg	1948	75
WASSÉN, GUNNAR, Elektriker, Vänersborg	1902 (65)	75
ULLGREN, SIXTEN, Ingenjör, Göteborg	1919	75
SUNDELIUS, CLAS, Ingenjör, Vänersborg	1936	75
MADSÉN, PER, Dövlärare, Vänersborg	1908	75
WASSÉN, LENNART, Ekonom, Halmstad	1933	75
FOCK, STIG, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1915	75
DANIELSSON, HANS, Byggnadssnickare, Vänersborg	1918	75
LINDEN, LARS, Studerande, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1954	75
KEMPE, BO, Laboratorieassistent, Vänersborg	1948	75
JOSEFSSON, LENNART, Kontorist, Vänersborg	1948	75
ANGSÉUS, TAGE, 1:e Polisinspektör, Vänersborg	1924	75
SIÖÖ, LEIF, Ingenjör, Göteborg	1932	76
HALLQVIST, KARL-ERIK, Vagarbetare, Vänersborg	1934	76
STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg	1937	76
TIBBLIN, RONNY, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1954	76
JOELSSON, RUNE, Driftsmästare, Vänersborg	1927	76
JOELSSON, LARS, Studerande, Vänersborg	1954	76
SAND, OLOF, Köpman, Vänersborg	1933	76
ANDERSSON, KARL-GUSTAV, Representant, Vänersborg	1935	76
LIND, OLOF, Butiksforestandare, Vänersborg	1932	76
JOHANSSON, RUNE, Reservdelsman, Vänersborg	1944	76
JACOBSSON, MIKAEL, Vänersborg	1966	76
SVENSSON, LARS, Teknolog, Vänersborg	1950	76
LINDQVIST, ARNE, Tjänsteman, Vänersborg	1932	76
ANDERSSON, TOMMY, Affärsbiträde, Vänersborg	1950	75
KARLSSON, ARNE, Vårdare, Vänersborg	1929	75
FAGERSTEDT, ERIK, Bankdirektör, Vänersborg	1906	76
PERSSON, KAJ, Lagerchef, Vänersborg	1923	76
LARSSON, HENRY, Rektor, Vänersborg	1907	76
FAGERSTEDT, LARS, Kontorist, Vänersborg	1942	76
BJERSTAF, LARS, Vänersborg	1940	76
JOHANSSON, BO, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1959	76
JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1962	76
ANDERSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1928	76
JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
PATRIKSSON, JÖRGEN, Fabrikör, V:a Frölunda	1942	76
JÄTBY, RUNE, Skorstensfejaremästare, Vänersborg	1931	76
TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Örebro	1936	76
WESTERBERG, BERTIL, Malmö	1917	76
ALMGREN, BOO, Kapten, Göteborg	1908 (43)	76
HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
JOHANSSON, MARTIN, Studerande, Vänersborg	1963	76
JOHANSSON, THOMAS, Reservdelsman, Vänersborg	1957	76
LANG, BÖRJE, Socialassistent, Vänersborg	1933	76

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 1976.

Styrelse.

JANSON, OLOV, Kamrer, *Förste ålderman*, 1964.
SAHLIN, STEN, Direktör, *Andre ålderman*, 1962.
LARSSON, STIG, Direktör, *Gilleskrivare* 1974.
THERNQUIST, OLE, f.d. Handelsträdgårdsmästare, *Kassafogde* 1964.
LIND, SVEN, Direktör, *Krönikör* 1966.
LUNDBORG, EVERT, Köpman, *Bisittare* 1968.
WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, *Bisittare* 1972.

RANER, LENNART, Köpman, *Ersättare* 1968.
THERNQUIST, KJELL, Revisor, *Ersättare* 1974.

Beredningsnämnd.

GILLESKRIVAREN
LUNDBORG, EVERT, Köpman, *Gillevärd*.
THERNQUIST, KJELL, Revisor.
ERICSSON, JOHN-OLOV, Tandläkare.
HAGBORG, GÖRAN, Revisor.
SKOOGH, GUNNAR, Byggmästare.
ROLF JACOBSSON, Kamrer.

Årsskriftsnämnd.

WEISS, EINAR, fd. Vattenrättsdomare.
LIND, SVEN, Direktör.
SAHLIN, STEN, Direktör.
WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman.
THERNQUIST, OLE, fd. Handelsträdgårdsmästare.

Räkenskapsgranskare.

BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamrer.

BERGER, GUNNAR, Ingenjör.

AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, *Ersättare*.

STIFTELSEN VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES ÅLDERDOMSHEM 1976.

Styrelse.

JANSON, OLOV, Kamrer, *Ordförande* 1964.

SAHLIN, STEN, Direktör, *Vice ordförande* 1962.

LARSSON, STIG, Direktör, *Sekreterare* 1974.

THERNQUIST, OLE, fd. Handelsträdgårdsmästare, *Kassör* 1964.

LIND, SVEN, Direktör, *Ledamot* 1966.

LUNDBORG, EVERT, Köpman, *Ledamot* 1968.

WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, *Ledamot* 1972.

RANER, LENNART, Köpman, *Suppleant* 1968.

THERNQUIST, KJELL, Revisor, *Suppleant* 1974.

Revisorer.

BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamrer.

BERGER, GUNNAR, Ingenjör.

AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, *Suppleant*.

VÄNERSBORGS DÖTTRARS GILLE 1976.

Styrelse.

ARVIDSSON, CARIN, Fru, *Första åldermor.*
NILSSON, GERD, Fru, *Andra åldermor.*
HELLMAN, KARIN, Fru, *Första gilleskrivare.*
ÖBERG, ALVA, Fru, *Andra gilleskrivare.*
FORSELL, GUNHILD, Fru, *Kassafogde.*
ENGQVIST, ELSA, Fru, *Gillevärdinna.*
TENG, KAISA, Fru, *Gillevärdinna.*
NORDGREN, ASTRID, Fru, *Gillevärdinna.*
ROSLIN, GUNHILD, Fru, *Gillevärdinna.*

ROSLIND, BIRGIT, Fru, *Ersättare.*
CARLSSON, BRITA, Fru, *Ersättare.*

Beredningsnämnd.

ÖBERG, ALVA, Fru.
ROSLIN, GUNHILD, Fru.
NILSSON, GERD, Fru.
CARLSSON, BRITA, Fru.
SVANBERG, ANITA, Fru.

OSTERMAN, ANNA LISA, Fru, *Ersättare.*
BLOMGREN, INGRID, Fru, *Ersättare.*

Arkivarie.

ÖBERG, ALVA, Fru.

Siffergranskare.

ANDERSSON, MARGIT, Fru.
WESTERLUND, SIGRID, Fru.

SKOOGH, BIRGIT, Fru, *Ersättare.*
FALK, OLGA, Fru, *Ersättare.*

266 medlemmar, varav 4 ständiga. 3 hedersledamöter.

Sätt undan en slant då och då, det har hela familjen glädje av!

Tänk efter lite – hör din familj till dem som upplever semestern som en överraskning varje år; var ska vi få semesterpengar ifrån?

Och hur är det med prylarna för hemmet och fritiden, hur klarar familjen av att skaffa, underhålla och förnya alltsammans?

Om du planerar din ekonomi lite, och om du dessutom sparar en slant, då är hela familjen bättre rustad mot ekonomiska prövningar. Man kan ägna sig mindre åt ekonomiska problem och mer åt varandra!

Sparbanken

i Vänersborg

**Det har sina
fördelar
att vara
stamkund..**

**...också hos
Handelsbanken.**

PKbanken ligger bra till.

PKBANKEN

KUNGSGATAN 9 — VÄNERSBORG

Tel. 0521-158 90, 103 94, 101 72

Ingen rök utan eld

Ingen eld utan försäkring

i

LÄNSFÖRSÄKRINGAR
ÄLVSBORG

Box 107 462 01 Vänersborg 1 Tel. 0521/160 40

*När Ni behöver
Reseffekter och Handskar
Väskor och Portföljer
kom till oss*

Vänersborgs Läderaffär

Sjöstads

BELYSNING

**ALLT I EL
KÖKSINREDNINGAR**

Drottninggatan 20
Tel. 0521/120 00

Edsgatan 31
Tel. 0521/120 00

**Belysningsarmaturer
Stor sortering**

**SERVICE INOM
RÖR, EL OCH PLÅT
TILL VETTIGA PRISER!**

Försäljning från väl sorterad RÖR-SHOP

GIAB
GRANSTRÖMS INSTALLATIONS AB

HOLMÄNGENS INDUSTRIOMRÅDE
TEL. VÄXEL 180 90

Välj HSB – vägen till bostad!

Medlemsskap + insatssparande
lägenhet med bostadsrätt

Lägenheterna erbjudas i turordning.

Bostadsrätten ger Er:

MEDINFLYTANDE, när det gäller
fastighetens förvaltning

När det gäller bostaden – tala med

HSB VÄNERSBORG

Kungsgatan 27, Vänersborg, tel. 600 10

- LÖPANDE BOKFÖRING
- BOKSLUT och DEKLARATIONER
- BOLAGS- och SKATTEFRÅGOR
- REVISION
- ALLMÄN EKONOMISK RÄDGIVNING

– Vi ger Er en personlig service –

Redovisningsbyrån

GÖRAN HAGBORG

KJELL THERNQUIST

Tel. 0521/603 90

Tel. 0521/608 55

VÄNERSBORG

– RESIDENSGATAN 10

~~~~~  
**Allt i TEGEL**  
**AB TENGGRENSTORPS**  
**TEGEL**

Tel. 110 11 — 165 50.

~~~~~  
462 01 Vänersborg

Frisks Konditori

Drottninggatan 18.

Tel. 102 11

Stadshotellet

Vänersborg

Rekommenderas!

Thernquists
Blomsterhandel Eft.

interflora

Säg det med Blommor!

EDSGATAN 21

TELEFON 136 73 — 100 63

Berthel Andréen

JÄRN- & MASKINAFFÄR

Tel. 100 84

AB VÄNERSBORGS

JÄRNHANDEL

Tel. 100 82 — 102 87

Två välsorterade järnaffärer

Gåvor av värde

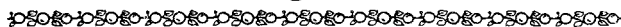
finner Ni hos oss. Vår utsökta sortering i

Guld- och Silverarbeten samt Matsilver

ger Er tillfälle välja en värdefull
och uppskattad gåva.

Vänerns Guld AB

Edsgatan 18 VÄNERSBORG Tel. 102 26

NORDFELDT'S KONDITORI

Edsgatan 12 B — Tel. 101 10

**FÖRSTKLASSIGA
OCH
VÄLSMAKANDE
KONDITORIVAROR**

GRANITFIRMAN

Hallman &
Blomgren

VÄNERSBORG

GRAVVÅRDAR

Stenhuggeriet tel. 113 45

Vatten- problem ?

Med våra nya metoder och 30-åriga erfarenhet kan vattenfrågan lösas snabbt i berg- och jordlager. Pumpanläggningar utföres. Gratis konsultationer.

Svensk

Maskinbörning AB

Kontor – Lager: Telefon 0520-910 52

Ladugårdsbyn – 461 00 Trollhättan

PRESENTAFFÄREN i CENTRUM

Tel. 184 85

ZETTERBERGS SKOAFFÄR

Edsgatan 29

Vänersborg

Tel. 101 76

REKOMMENDERAS

Kyl - Frys - Tvättmaskiner - Plastbåtar -

köper Ni bäst och billigast hos

Skyttegatan 5 — Tel. 613 50 Tel. 172 16

Ivars Korv

TORGET

VÄNERSBORG

KVALITETSVAROR

från

Malmö Wienerkorvfabriks AB

Ordna Edra

*Turistresor, Föreningsresor, Affärs- och
Konferensresor, och dyl.*

genom

Vänersborgs Linjetrafik

tel. 149 85 kontor

D. Kjellson

tel. 186 51

125 93 bostad

U. Kjellson

tel. 195 79

BEKVÄMA TURISTBUSSAR
FÖR UPP TILL 49 PERSONER

BYGGNADS AB
OLLE WAHLSTRÖM

Östergatan 25 Vänersborg Tel.växel 620 20

LÅT OSS HJÄLPA EDER MED BYGGPROBLEMEN

SUNDELIUS PROJEKTERING & BYGGNADS AB

Kasenallén 11 - Vänersborg

Tel. 0521/601 00

Vi utför: Projektering, Nybyggnad,
Ombyggnad, Reparationer
samt Markarbeten

ROSLINDS OPTIK

tel. 142 84

Leg. Opt. S-G. Roslind Edsgatan 16

VÄNERSBORG

tel. 119 90

Leg. Opt. L-G. Roslind Köpmantorget 1

MELLERUD

Även tidsbeställning för synundersökning

FERGUSON

HiFi-kombination 3485,

2×25 watt med 4-kanal ambiofoni.

Förstärkaren har uttag för två högtalarpar och du kan välja mellan att lyssna till ett par i taget, båda paren samtidigt eller återge stereoskivor 4-kanaligt, ambiofoni. FM-radio för snabbval mellan 4 program, loudness, tape monitor och dubbla hörtelefonuttag. Skivspelaren är Garrard SP 25 MK III med Shure pickup. Teak, palisander, valnöt och vitlack. Plexiglaslock med friktionsgångjärn. Kom in och se den i vår butik och ta ett ex av Ferguson-katalogen.

Lundins Radio & TV
Edsgatan 7 Vänersborg Tel. 105 43

SÄTT *FÄRG*

PÅ TILLVARON MED

TAPETER o. FÄRGER

FRÅN

**JANSSONS TAPET &
FÄRGHANDEL**

EDSGATAN 21

VÄNERSBORG

TEL. 11102

Andersson, Larsson & Co

VÄNERSBORG — Telefon 106 69, 112 69

TRÄVAROR

HYVLERI

Byggnadsmaterial

Snickerifabrik

Papp, Spik, Masonite m. m.

för byggnadsändamål

Eldningsoljor

GRAND HOTELL

Hamngatan 7

Modernt

Komfortabelt

Tel. 138 50 — 138 51 växel

Handelsaktiebolaget
W U C O
VÄNERSBORG

Importör
Fordonsartikl. - Husvagnsartikl.
Fritids- och Hobbymaskiner

Vänersborgs
Bokhandels AB

Etablerad 1832

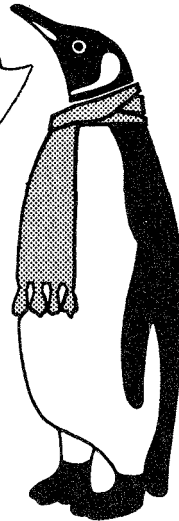
Böcker, papper, leksaker, skriv- och räknemaskiner.

Specialité:

Vänersborgs- och Sjöbergslitteratur, varav ett flertal restupplagor.

BOKHANDELN VID TORGET

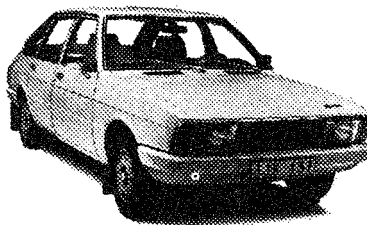
Hej!
jag heter
PONDUS

Sparsamma gillebröder
slösar i

SKARABORGSBANKEN

**Se bilen
som valdes
till
Årets bil!**

Titta närmare på Årets Bil hos oss och
hämta Teknikens Världs och Vi Bilägares
testrapporter.

Bilhuset med service över hela landet.

PHILIPSONS

**Simca
Combi Coupé.**

Vänersborg	Trollhättan	Åmål
Östra vägen 8	Drottninggatan 75	Södra Ågatan 5
Tel. 0521/120 60	Tel. 0520/180 50	Tel. 0532/132 10

En av de fyra
i nya familjen
Volkswagen.

Polo. Den nya Folkan!

Den bensinsnålaste medlemmen i den körglada Volkswagenfamiljen - pigg och ekonomisk, säker och rolig att köra. Utmärkt väghållning, rejält rymlig (kombilösning!), sköna stolar och tyst gång för fin långfärdskomfort. Provkör pigga Polo hos oss!

SUNDIN
SCANIA VOLKSWAGEN **BILAR**

...javisst,
läser vi

GALLE VÄNERSBORGS
Möbelaffär A.B.
HÄMNGATAN 13 - TELEFON 0521-10431

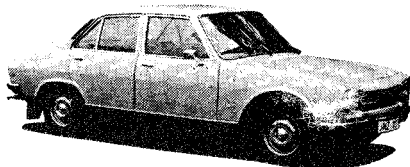
Möbler Mattor Gardiner Sängkläder

ANDERSONS
Elektriska

Frank Anderson Tel. 104 32
Skyttegatan 1 Vänersborg 194 32
ELEKTRISKA INSTALLATIONER - REPARATIONER

Helt ny dieselmotor.

Peugeot 504 Sedan har en helt ny dieselmotor. Den är större: 2,3 liter. Den är starkare: 70 hk DIN. Den är snålare: 0,86 liter per mil, DIN. Och den är tryggare: med en helt ny motorgaranti. Accelerationen från 0 – 100 går på cirka 20 sekunder, och toppfarten är högre än tidigare. Kom hit och provkör Peugeot 504 Sedan Diesel. Då kan vi också berätta om den nya motorgarantin: 2 år eller 15.000 mil! Välkommen hit!

Diesel 26

Ajohan
Tenggrenstorpsvägen 10
Tfn 0521-13 840 Vänersborg
Repr. i Mellerud: Bil & Motor, Magasinsgatan 7
tel. 0530/115 85, 119 85

Tryckeriet med resurser

BOKTRYCK

OFFSETTRYCK

FOTOSÄTTNING

REPROAVDELNING

C. W. Carlssons Boktryckeri AB

KYRKOGATAN 21 BOX 134 462 01 VÄNERSBORG 1 TEL. 0521/102 51

Vid behov av ELDNINGSOLJOR ring

Bertil Johansson, 0521/157 11

Bertil Johanssons Oljor AB

Lilla Botered, 462 00 Vänersborg

**När det gäller
golv att slita på-
lita på**

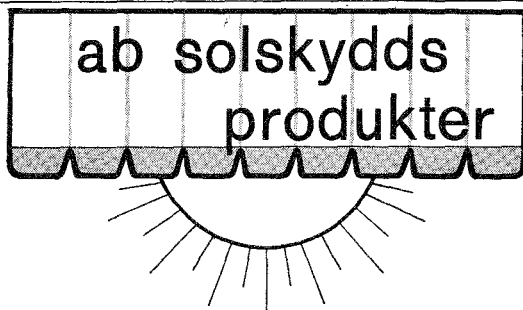
Kom in och upplev Volvo 1977.

VOLVO **Wejrots**

Vänersborg

Trollhättan

Mellerud

TILLVERKNING OCH FÖRSÄLJNING AV:

Fasadpersienner	vev, motor
Markiser	band, motor
Terasstak	vev, motor
Mörkläggningsanordningar	vev, kulkedja, motor
Mellanglaspersienner	lina, kulkedja
Frihängande persienner	vev, motor

Kontor:
Utställning
Fabrik:

Nygatan 102
462 00 Vänersborg

TEL: 0521/131 10, 612 39

Är Du aktiv idrottsman?
Åker Du cykel?
Motionerar Du?
Eller är Du
fiskeentusiast?

Vi har alla redskapen

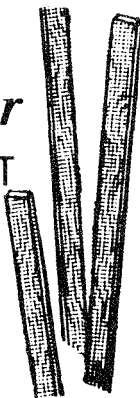
THURE *Carlsson*
CYKEL & SPORT

Edsgatan 37
Vänersborg

Tel. 117 24

*Till Er
som tänker*

BYGGA NYTT
BYGGA OM
BYGGA TILL
REPARERA
ÄNDRA

FASTIGHETEN, VILLAN,
LÄGENHETEN, SOMMAR-
STUGAN, KÖKET, HOBBY-
RUMMET, GARAGET,
GILLESSTUGAN, BASTUN

VI HAR
RÄTT PRODUKT
RÄTT SERVICE
RÄTT PRIS

Besök vår brädgård — se vår utställning!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
DALBO BYGGVAROR AB
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Östra Vägen 24, Vänersborg, Tel. 0521-600 90

VÄNERSBORGS MÅLERIAFFÄR

Verkstaden Sundsgatan 37

Tel. 126 47 — 112 25

Vi utför under ansvar alla slag av
MÅLNINGSARBETEN

Nybyggnader Reparationer

Försäljer:

FÄRGER, LACKER, PLASTFÄRGER
m. m.

RÖRLEDNINGSFIRMA
B.Erlandsson AB

Vänersborg

FASTA PRISER
på VVS-service

ring 110 85

Kvalitetstrycksaker

Bergs Tryckeri

VÄNERSBORGS BOKTRYCKERI AB

Telefon 100 02, 133 02

HOTELL GILLET

inrymt i

Vänersborgs Söners Gilles hus

Edsgatan 53

LUGNT, TRIVSAMT MED GODA BÄDDAR

Humana priser

Tel. 105 89

GILLEBRODERN

EKIPERAR SIG BÄST HOS

GILLBERGS

TOBAKSHANDEL EFTR.

Lage & Inger Nyberg

Det mesta
av det bästa
i branschen

Kommissionär för:
Penninglotteriet o.
Tipstjänst

Ronsonservice
Pipservice

Säj bara

YNGVES

det räcker

om radio eller TV krånglar —

Vänersborg • Edsgatan 20 • Tel. 103 11 Trollhättan • Drottningtorget • Tel. 134 00

MALMSTRÖMS
ur guld • vänersborg

Tornbergs Pappershandel

Tel. 101 31, 107 27 – Vänersborg – Edsgatan 27

VÄLSORTERAD PAPPERSHANDEL — FOTOARTIKLAR

OLIVETTI

Skriv- & Räknemaskiner

KOPIOR av betyg o. handlingar utföres medan Ni väntar

uno **X** *i bilen*
-billigaste milen

På alla UNO-X-stationer:

CASTROL med "flytande wolfram"

HANDELSBOLAGET S. E. HANSSON

Ö. Vägen

Vänersborg

Tel. 0521/179 70

===== *Allt i Broderi* =====

GERDA PETTERSSONS EFTR.

Inneh. INGRID TROPP

Sundsgatan 7

Vänersborg

Västkustens Fiskhall AB

Sundsgatan 7

Telefon 105 60

Filialer:

Marierovägen 18

Tel. 165 58

Kök

Tel. 112 12

Bostad H. Fock

Tel. 202 10

„ E. Fock

Tel. 103 14

Dagligen färsk fisk

SKALDJUR – KONSERVER – DELIKATESSER

